provincie Drenthe

Statenstuk 2017-795

1e Bestuursrapportage 2017 en 2e Begrotingswijziging 2017

Voorgestelde behandeling:
- Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie op 17 mei 2017
- Provinciale Staten op 31 mei 2017
- fatale beslisdatum: 31 mei 2017

Behandeld door de heer J. Pater, telefoonnummer (0592) 36 55 86, e-mail J.Pater@Drenthe.nl
Portefeuillehouder: de heer C. Bijl

Inleiding

a. Algemeen
De 1e Bestuursrapportage maakt deel uit van de planning-en-controlcyclus voor 2017. Het is de inhoudelijke en financiële verantwoording over de periode 1 januari tot en met 15 maart 2017 met betrekking tot de realisering van de resultaatafspraken uit de Begroting 2017. De financiële afwijkingen zijn verwerkt in de 2e Begrotingswijziging 2017, die ter goedkeuring aan uw Staten wordt voorgelegd. Door in te stemmen met de 2e Begrotingswijziging geven uw Staten invulling aan uw budgetrecht.

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Niet van toepassing.

d. Participatie
Niet van toepassing.

Advies

1. Kennis te nemen van de 1e Bestuursrapportage 2017 en 1e Treasuryverantwoording 2017.
2. De 2e Begrotingswijziging 2017 vast te stellen.

Doelstelling uit de begroting

8.1.6 Vrije bestedingsruimte.
8.2.06 Een financieel gezonde organisatie, die voldoet aan alle wettelijke eisen en gangbare opvattingen ten aanzien van financieel instrumentarium.

Argumenten

1.1. Door kennis te nemen van de Bestuursrapportage kunnen uw Staten de voortgang van ons beleid monitoren.
In de Bestuursrapportage geven wij informatie over afwijkingen die tot 15 maart 2017 zijn opgetreden met betrekking tot de voortgang van de resultaatafspraken uit de Begroting, behaalde successen, highlights en knelpunten, alsmede de financiële afwijkingen die gedekt moeten worden uit de vrije bestedingsruimte. Met de 1e Treasuryverantwoording wordt informatie verstrekt over de voortgang van de treasury-activiteiten.

2.1. Door vaststelling van de 2e Begrotingswijziging 2017 wordt de Begroting geactualiseerd op basis van opgetreden financiële afwijkingen
Het budgetrecht ligt bij uw Staten. Door vaststelling van de 2e Begrotingswijziging wordt de Begroting geactualiseerd op basis van opgetreden financiële afwijkingen tot 15 maart 2017.

Tijdsplanning

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing.

Monitoring en evaluatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. 1e Bestuursrapportage 2017
2 2e Begrotingswijziging 2017
3. 1e Treasuryverantwoording 2017

Ter inzage in kamer C0.39

Niet van toepassing.

Assen, 4 mei 2017
Kenmerk: 18/3.3/2017001301

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

J.J. van Aartsen, voorzitter
mevrouw mr. A.M. van Schreven, secretaris

wa/coll.

*Ontwerp*besluit

2017-795-1

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 4 mei 2017, kenmerk 18/3.3/2017001301;

BESLUITEN:

1. kennis te nemen van de 1e Bestuursrapportage 2017 en 1e Treasuryverantwoording 2017;

2. De 2e Begrotingswijziging 2017 vast te stellen.

Assen, 31 mei 2017

Provinciale Staten voornoemd,

, griffier , voorzitter

wa/coll.

provincie Drenthe

DYNAMISCH en ONDERNEMEND | 2015 – 2019 |

1e Bestuursrapportage 2017

DYNAMISCH en ONDERNEMEND | 2015 – 2019 |

1e Bestuursrapportage 2017

Voortgang t/m 15 maart 2017

Voor**woord**

Ons motto bij de presentatie van de begroting 2017 was 'iedereen in Drenthe moet merken dat het beter gaat'. Daar hebben we de eerste maanden van dit jaar samen met onze partners werk van gemaakt. Zo hebben in Zuidwest- en Zuidoost-Drenthe meer dan tien vernieuwende en onderscheidende LEADER-projecten, door en voor inwoners, subsidie gekregen. De investeringsagenda hebben we in de begroting met € 25 miljoen opgehoogd en daarvan zijn het Binnenstadsfonds en de Versnelling aanpak asbestdaken de afgelopen maanden al aan de staten voorgelegd.

We willen als Drenthe aantrekkelijk zijn voor nieuwe en bestaande bedrijvigheid. Zo is de bedrijvenregeling Vierkant voor Werk opgesteld om groei en innovatie van het bedrijfsleven in Coevorden, Emmen en Hoogeveen te stimuleren. Samen met het noordelijk bedrijfsleven en de provincies Groningen en Fryslân hebben we het Noorden als vestigingsplaats verrassend onder de aandacht gebracht met de Top Dutch-campagne.

Om ons fijnmazige netwerk van openbaar vervoer, wegen en fietspaden in stand te houden en te verbeteren zijn soms slimme maatregelen nodig. Vandaar dat we hebben meegewerkt aan het onderzoek Anders Benutten en samen met vele partners in Groningen en Drenthe de eisen voor de aanbesteding van het doelgroepenvervoer hebben opgesteld. De provincie heeft samen met alle Drentse gemeenten een vervolg gegeven aan het succesvolle sportprogramma Drenthe Beweegt. Met dit programma wil Drenthe iedereen in beweging houden: iedereen doet ertoe en moet meedoen!

'Een beter milieu begint bij jezelf' hebben wij in onze provincie vervangen door 'Check je warmtelek', onze eigen campagne om energiebewustzijn te stimuleren. De energiebespaarlening hebben we aantrekkelijker gemaakt. We zijn ons voortdurend bewust van de impact die de energieopgave kan hebben, daarom zijn we hierover intensief in gesprek met gemeenten.

Een hoogtepunt dat we niet ongenoemd willen laten, is de indiening van het nominatiedossier van de Koloniën van Weldadigheid bij UNESCO. Velen in Drenthe reisden via (social) media met ons mee naar Parijs. Het is mooi dat het lukt meer mensen in contact te brengen met cultuur via Podium Platteland en cultuureducatie op scholen. Er is grote belangstelling voor het bewaren en herbestemmen van monumentale en karakteristieke panden, daarom vragen we daarvoor extra budget.

Als eerste provincie in Nederland hebben we ingestemd met een plan van aanpak voor het behoud van akker- en weidevogels in Drenthe. Met ruim 15 partners, vanuit verschillende achtergronden en belangen, wordt gewerkt aan 17 concrete maatregelen die uiteindelijk moeten uitgroeien naar een totaalaanpak voor Drenthe.

We weten bij het schrijven van dit voorwoord nog niet hoe het nieuwe kabinet eruit gaat zien. De verkiezingen en het formatieproces zijn voor ons aanleiding geweest langs meerdere wegen onder de aandacht te brengen welke rol Drenthe kan spelen in landelijke vraagstukken op het gebied van energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie en wat we redelijkerwijs verwachten van een nieuwe kabinet.

Alles overziend kijken we terug op een goede start van dit jaar en liggen we mooi op schema met onze plannen. We hopen straks in het nieuwe kabinet een goede bondgenoot te vinden.

College van gedeputeerde staten Drenthe

Leeswijzer

De Bestuursrapportage is de inhoudelijke en financiële verantwoording over de uitvoering van het beleid en de begroting 2017 aan Provinciale Staten. In tegenstelling tot de voorjaarsnota kijkt deze rapportage dus vooral terug en bevat het een begrotingsactualisatie voor 2017. Per speerpunt worden, op de linker pagina, de highlights, successen en opgetreden knelpunten in de uitvoering van het beleid tot 15 maart jl. vermeld. Op de rechter pagina worden de afwijkende beleidsresultaten (oranje en rode rapportage symbolen) uit de begroting toegelicht. Dit wordt in perspectief gezet door tevens te vermelden hoeveel resultaatafspraken op schema lopen (groene rapportagesymbolen). Rode symbolen vragen om een oordeel van Provinciale Staten. Oranje vragen om aandacht van Provinciale Staten. Op dezelfde pagina worden ook de financiële afwijkingen genoemd die van invloed zijn op de vrije bestedingsruimte uit de begroting 2017. Deze financiële afwijkingen zijn vervolgens verwerkt in de bij deze Bestuursrapportage horende 2e wijziging van de begroting 2017. In de 2e wijziging van de begroting 2017 zijn ook andere wijzigingen verwerkt, zoals mutaties die worden gedekt uit reserves of budgettair neutraal zijn. Dwars door alle programma's staan activiteiten die mogelijk zijn gemaakt dankzij de investeringsagenda. In een afzonderlijke paragraaf wordt gerapporteerd over de voortgang van de investeringsagenda als geheel. Aan het eind van deze rapportage wordt een recapitulatie gegeven van het actuele financieel meerjarenoverzicht van de vrije bestedingsruimte, Algemene en Financieringsreserve. Tenslotte is nog een staat opgenomen met alle financiële afwijkingen horende bij deze 1e Bestuursrapportage 2017, die worden verrekend met reserves.

Investeringsagenda

Highlights

De Investeringsagenda is in 2017 met € 25 miljoen toegenomen. Tevens zijn daarbij 5 projecten aangegeven die bij concretisering direct aan uw Staten konden worden voorgelegd. In de eerste maanden van 2017 zijn de projecten Regeling Binnenstadsfonds en Versnelling aanpak asbestdaken geagendeerd in Provinciale Staten.
Het programma Toekomstgerichte landbouw, Groningen Airport Eelde en Bovenregionale sportvoorzieningen zijn nog in voorbereiding. Deoverige projecten waren, met uitzondering van Erfgoed Veenhuizen, en herstructureringsfonds in 2016, al door u in uitvoering gebracht.

Successen

De regeling Vierkant voor Werk is beschikbaar voor de markt en naar het zich nu laat aanzien, voldoet deze aan de vraag in de markt.

Knelpunt

De investeringsbijdrage van de provincie is bedoeld om een basis te vormen voor een meervoud aan cofinanciering. Vooraf was bekend dat het proces van verwerven van de benodigde cofinanciering voor en door derden in enkele gevallen weerbarstig is. Het heeft onze volle aandacht en leidt vooralsnog niet tot aanpassing van de Investeringsagenda. Wel verwachten we in 2017 verschuivingen in kasritmes.

Onderstaande treft u een overzicht aan van de gereserveerde en beschikbaar gestelde bedragen in het kader van de investeringsagenda. Via de voorjaarsnota worden voorstellen voor het restantbedrag van € 11.670.000,-- gedaan.

Tabel 1

Project	Gereserveerd in Investeringsagenda	Beschikbaar gesteld door PS	Behandeling in PS	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Breedband	9.000.000	9.000.000	6-7-2016	1.650.000	3.475.000	2.475.000	1.400.000
Acquisitie en Dr IPR (vierkant voor werk en bedrijvenregeling)	7.000.000	7.000.000	14-12-2016		3.500.000	1.750.000	1.750.000
Fietsprovincie 1	6.755.000	6.755.000	28-9-2016	300.000	2.170.000	2.150.000	2.135.000
Gebiedsontwikkeling Groningen Airport Eelde	6.550.000	6.550.000	6-7-2016	250.000	1.300.000	2.000.000	3.000.000
Herstructureringsfonds ruimtelijke kwaliteit	1.150.000		31-5-2017				
Energieneutraal wonen	6.500.000	6.500.000	8-6-2016	3.500.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Culturele investeringen die leiden tot toonaangevende kwaliteit	4.125.000	4.125.000	6-7-2016	400.000	2.335.000	1.390.000	
Werken aan de toekomst van Veenhuizen	750.000		4e kwt 2017				
Asbestdaken	3.500.000	3.500.000	19-4-2017		3.000.000	350.000	150.000
Binnenstadsfonds	13.000.000	13.000.000	8-3-2017		6.000.000	5.000.000	2.000.000
Vrije ruimte	11.670.000						
Totaal	70.000.000	56.430.000		6.100.000	22.780.000	16.115.000	11.435.000

In onderstaande tabel treft u de voortgang aan van de projecten uit de investeringsagenda.

Doelstelling	Project	Begroot Totaal	Begroot 2016 (na over-heveling)	Realisatie t/m 2016	Actuele Begroting 2017	Actuele Begroting 2018	Actuele Begroting 2019
2.4.01	Breedband	9.000.000	1.877.995	1.877.995	3.247.005	2.475.000	1.400.000
2.2.03	Vierkant voor werk	5.000.000	0	0	3.000.000	1.000.000	1.000.000
2.0.03	Bedrijvenregeling	2.000.000	0	0	2.000.000	0	0
2.6.06	Fietsprovincie 1	6.755.000	77.359	77.359	2.392.641	2.150.000	2.135.000
2.2.01	Gebiedsontwikkeling Groningen Airport Eelde	6.550.000	120.000	120.000	1.430.000	2.000.000	3.000.000
	Herstructureringsfonds ruimtelijke kwaliteit	0	0	0	0	0	0
5.1.03	Energieneutraal wonen	6.500.000	3.395.879	3.395.879	1.104.121	1.000.000	1.000.000
6.1.05	Culturele investeringen die leiden tot toonaangevende kwaliteit	4.125.000	0	0	2.735.000	1.390.000	0
	Werken aan de toekomst van Veenhuizen	0	0	0	0	0	0
5.2.01	Asbestdaken	3.500.000	0	0	3.000.000	350.000	150.000
4.1.04	Binnenstadsfonds	13.000.000	0	0	6.000.000	5.000.000	2.000.000
	Totaal	56.430.000	5.471.233	5.471.233	24.908.767	15.365.000	10.685.000

Speerpunt **Samenwerkend Drenthe**

Programma 1

Samenwerkend Drenthe

Highlights

2017 is gestart met een bijzondere nieuwjaarsreceptie, waar Nobelprijswinnaar Ben Feringa uit handen van de commissaris van de Koning de Drentse erepenning ontving.
De Drentse beleidsdoelen op het gebied van energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie zijn opgenomen in het gezamenlijke aanbod vanuit IPO, VNG en UvW aan de formateur kabinetsformatie.
In noordelijk verband is een uniforme Beleidsregel Bibob opgesteld. Met de Bibob-teams van de provincies wordt gezamenlijk gewerkt aan de implementatie.
Er is op verschillende manieren succesvol gecommuniceerd met burgers en andere belanghebbenden. De gebruikers van de N34 konden reacties en suggesties geven via een enquête en social media. Met een succesvolle kick-off is in januari de actie “Check je warmtelek” gestart. Deze actie is opgezet om het energiebewustzijn van de Drenten te vergroten.

Successen

- Vier Koninklijke ere-penningen toegekend
- Feestelijke aftrap 100 jaar vrouwenkiesrecht
- Succesvol lijsttrekkers-debat Tweede Kamerverkiezingen

Knelpunten

- Tijdige afdoening omvangrijke WOB-verzoeken

Afwijkingen beleidsresultaten

- *Zichtbare en herkenbare profilering middenbestuur:* Door het vertrek van de CvdK is de planning iets opgeschoven.
- *Versterken rol Drents Parlement in veranderende samenleving:* Voor de procedure voor het vinden van een opvolger (en een waarnemer) van de op 1 maart afgetreden commissaris van de Koning en de op korte termijn te starten publiekscampagne waren geen middelen gereserveerd. Daarnaast zijn de budgetten voor accountantskosten en statenexcursies niet toereikend en structureel verhoogd.
- *Overige resultaten met betrekking tot een goed functionerend openbaar bestuur:* De samenstelling van de organisatie van de ambassade tijdens het Prinsjesfestival is gewijzigd. Daarnaast zullen er de komende 3 jaar meerdere evenementen worden georganiseerd in het kader van de viering 100 jaar vrouwenkiesrecht.
- *Goede Profilering Drenthe in de media*
  Update Communicatiestrategie
  In onze communicatie-uitingen willen we beter en vaker laten zien wat de provincie kan betekenen voor organisaties, medeoverheden en andere partners. Dit sluit aan bij de werkwijze zoals geformuleerd in het collegeakkoord. Aan de hand van concrete voorbeelden, verteld door onze partners, maken we zichtbaar wat we bij de provincie doen. Dat onderstrepen we telkens door onze uitingen te voorzien van de pay-off 'Doen zit in onze natuur'. De verhalen en de pay-off geven we een plek in onze bestaande communicatiemiddelen en we zullen een aantal nieuwe middelen ontwikkelen.

Beleidsresultaten per status

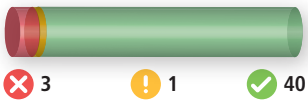

Lasten
(realisatie t.o.v. budget)

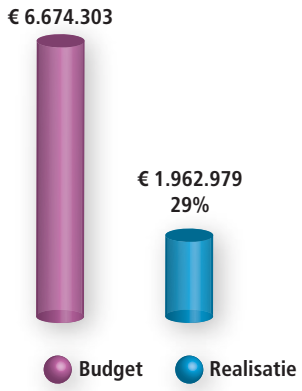

Baten
(realisatie t.o.v. budget)

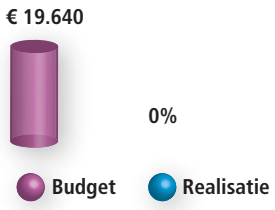

Financiële afwijkingen vrije bestedingsruimte (2e begrotingswijziging 2017)

	2017	2018	2019	2020
Vrije bestedingsruimte				
Doelstelling: 1.2.01 Accountantskosten	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Doelstelling: 1.2.01 Publiekscampagne/Selectie CvdK	-40.000	0	0	0
Doelstelling: 1.2.01 Statenexcursie	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Doelstelling: 1.3.02 100 jaar vrouwenkiesrecht	-40.000	-40.000	-40.000	0
Doelstelling: 1.3.02 Drentse Ambassade Prinsjesfestival	-75.000	0	0	0
Doelstelling: 1.4.01 Communicatiestrategie	-57.100	-25.000	-25.000	0
Vrije bestedingsruimte	-232.100	-85.000	-85.000	-20.000

Speerpunt **Economisch Drenthe**

Programma 2

Economisch
Drenthe

Highlights

Met de uitnodiging aan elektrische-autofabrikant Tesla om zich met een megafabriek te vestigen in onze regio, heeft Noord-Nederland zich onder de noemer 'Top Dutch' internationaal in de kijker gespeeld. Dit heeft geleid tot de start van een succesvolle bedrijven-acquisitiecampagne, waarmee een mooie basis is gelegd voor een noordelijke strategie. Tussen de chemie-industrie van Emmen en Delfzijl is middels de lancering van Chemport Europe een samen-werking gestart. Dit kan worden gezien als een eerste specifieke uitwerking van Top Dutch.

De Bedrijvenregeling Vierkant voor Werk is begin 2017 opengesteld. Hiermee worden de groei en innovatie van het bedrijfsleven in de gemeenten Coevorden, Emmen en Hoogeveen gestimuleerd. De Bedrijvenregeling is tot stand gekomen in samenwerking met de drie gemeenten en het ministerie van Economische Zaken.

Successen

- Opening en ingebruik-name voormalige Rijksluchtvaartschool
- Oprichting Drone Hub Groningen Airport Eelde
- Bedrijvennetwerk Groene Chemie gestart

Knelpunten

N.v.t.

Afwijkingen beleidsresultaten

Uitvoering subsidieregeling Breedband: De uitvoeringsregeling aanleg Breedband wordt aangepast o.b.v. ervaringen en ontwikkelingen.

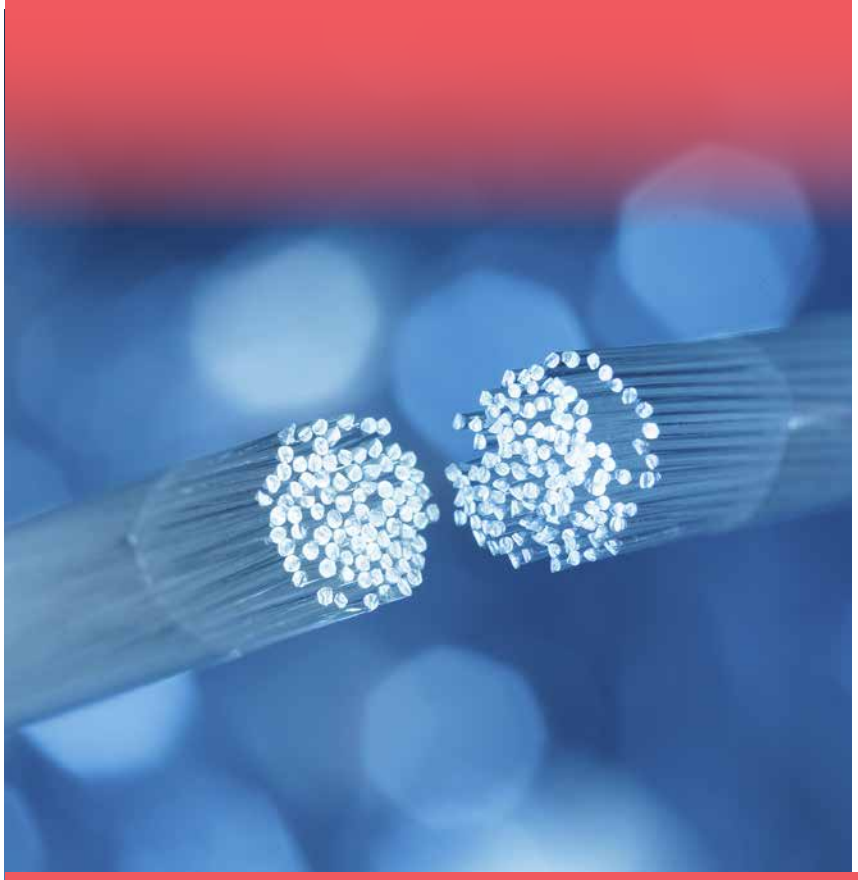

Beleidsresultaten per status

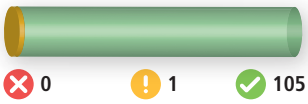

Lasten

(realisatie t.o.v. budget)

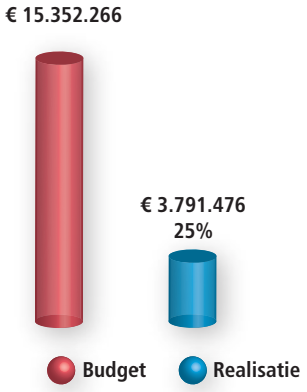

Baten

(realisatie t.o.v. budget)

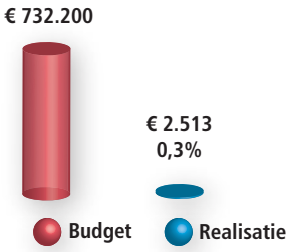

Financiële afwijkingen vrije bestedingsruimte (2e begrotingswijziging 2017)

N.v.t.

Speerpunt **Bereikbaar Drenthe**

Programma 3

Bereikbaar
Drenthe

Highlights

De 35 gemeenten in Drenthe en Groningen hebben in samenwerking met het OV-bureau Groningen-Drenthe het Programma van Eisen opgesteld voor de aanbesteding van het doelgroepenvervoer (publiek vervoer).
Voor het bereikbaar houden van voorzieningen in de meer landelijke omgeving is het MIRT Onderzoek Anders Benutten afgerond. Besprekingen met het ministerie van IenM over het vervolg zijn gaande.
De Kadernota voor het OV-busvervoer voor 2018 in Groningen en Drenthe is door het dagelijks bestuur van het OV-bureau vastgesteld en aan Provinciale Staten aangeboden. Hetzelfde geldt voor het Basisnet Openbaar Vervoer, dat wordt opgenomen in de Revisie van de Omgevingsvisie.
In de afgelopen maanden is de laatste hand gelegd aan de Spoorboog Coevorden. De opening zal op 3 mei 2017 plaatsvinden. Met de ingebruikname van de spoorboog wordt de Euroterminal Emmen-Coevorden-Hardenberg direct op de spoorlijn Zwolle-Emmen aangesloten.

Successen

- Korte termijn maatregelen knooppunt Gieten uitgevoerd
- Rotonde Koekangerveld N375 in gebruik genomen
- Luchthavenbesluit Heli Holland vastgesteld
- Drenthe bereikbaar gebleven door intensieve gladheidsbestrijding
- 358 ton CO_2 reductie gerealiseerd door vergisting bermgras
- Ontwerp infrastructuur m.b.v. 3D-techniek

Knelpunten

N.v.t.

Afwijkingen beleidsresultaten

- *Plan opwaardering N373 Roderesch:* De voorbereiding schuift door naar 2018.
- *Vechtdallijnen 2018-2028 (spoor) en Dienstregeling OV Bus 2018:* Op basis van het Verdeelbesluit BDU wordt de Begroting aangepast. Dit heeft geen invloed op het beoogde resultaat.
- *Vervanging verharding fietspaden Kloosterveen (F371B) en Nieuw Buinen (F379):* Het onderhoud Fietspad N371 bij Kloosterveen (Assen) is afhankelijk van ontwikkelingen van de woonwijk. De werkzaamheden aan het fietspad langs de N379 bij Nieuw Buinen worden gecombineerd met een ander deel van hetzelfde fietspad in 2018.
- *Vervanging beschoeiing Klazienaveen:* Recente inspectie heeft ertoe geleid dat circa 250 meter van de beschoeiing Ericasluis - Westerveensche brug met spoed moet worden vervangen.
- *Voorbereiding verdubbeling spoor Zwolle - Herfte incl. knoop Herfte:* De aanbestedingsprocedure is door ProRail in gang gezet, maar heeft te weinig aanbieders opgeleverd. ProRail kijkt naar mogelijke alternatieven.
- *Voorbereiding reconstructie aansluitingen N34 Klijndijk, Emmen-West en Klooster:* I.v.m. de besluitvormingsprocedure loopt dit project vertraging op. De uitvoering wordt nu gepland in 2018.
- *Afstemming Overijssel fietssnelweg Meppel-Zwolle:* De provincie Overijssel en de gemeente Staphorst hebben besloten om de fietssnelweg langs de A28 te wijzigen in een snel fietstraject over een bestaand tracé. Er komt dus voorlopig geen fietssnelweg tussen Meppel en Zwolle.

Beleidsresultaten per status

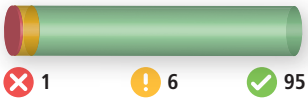

Lasten

(realisatie t.o.v. budget)

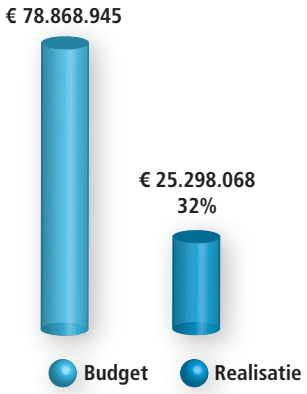

Baten

(realisatie t.o.v. budget)

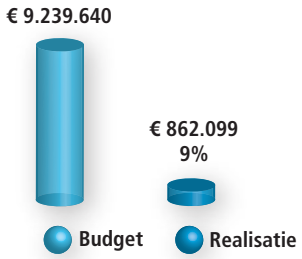

Financiële afwijkingen vrije bestedingsruimte (2e begrotingswijziging 2017)

N.v.t.

Speerpunt **Ruimtelijk Drenthe**

Programma 4 en 5

Ruimtelijk Drenthe

Successen

- Vaststellen startnotitie Revisie Omgevingsvisie
- Vaststellen regeling Binnenstadsfonds
- Energiebespaarlening aantrekkelijker gemaakt
- Subsidie verstrekt voor pilot Gieten: 300 woningen levensloopbestendig en energieneutraal
- Stimuleringsproject Energiebesparing MKB bij 60 bedrijven
- Intentieverklaring grensoverschrijdende samenwerking duurzame energie ondertekend
- Adviserende rol bij mijnbouwactiviteiten versterkt

Knelpunten

N.v.t.

Highlights

Wonen

In het kader van de bouwsteen wonen, zijn ambtelijke en bestuurlijke gesprekken met de gemeenten gevoerd. De gemeenschappelijke opgave blijkt met name in de kwaliteit van de (goedkope) particuliere woningvoorraad te liggen. Nieuwbouw is minder belangrijk dan de transformatie/herstructurering van de bestaande voorraad.

Water

De internationale samenwerking in het Interreg-project Topsoil heeft het mogelijk gemaakt om met een helikopter, gebruikmakend van de nieuwste technieken, over het Drentsche Aa-gebied te vliegen om de opbouw van de bodem in kaart te brengen.
De verkregen gegevens worden gebruikt om te kunnen voorspellen hoe groot de veranderingen als gevolg van klimaatverandering zijn en wat we hieraan kunnen doen.

Energielandschappen

Vanwege de urgentie om hernieuwbare energie een plek te geven in het Drentse landschap, is overleg met de gemeenten gestart over het proces Energielandschappen. Omdat er aandacht is voor de specifieke gemeentelijke situaties, worden de banden met gemeenten aangehaald. Hiermee wordt een goede basis voor samenwerking aan deze ingrijpende maatschappelijke opgave gecreëerd.

Afwijkingen beleidsresultaten

1 pilotproject bodemenergie gestimuleerd: Het proces om een proeftuin te initiëren is opgestart in 2016. Zoals omschreven in de jaarrekening 2016 is de marktrespons nog onvoldoende. Bij gelijkblijvende marktomstandigheden laten we dit project vervallen en geven we het geen prioriteit meer.

Beleidsresultaten per status

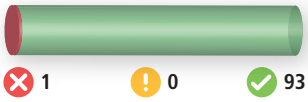

Lasten

(realisatie t.o.v. budget)

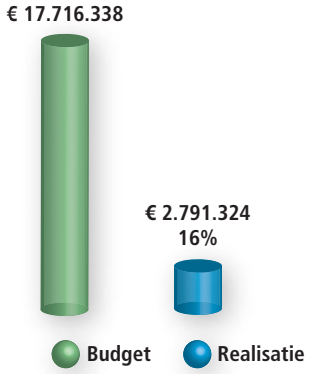

Baten

(realisatie t.o.v. budget)

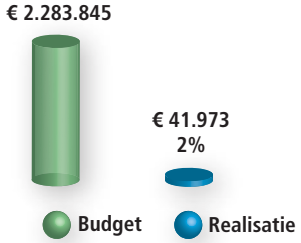

Financiële afwijkingen vrije bestedingsruimte (2e begrotingswijziging 2017)

N.v.t.

Speerpunt **Energiek Drenthe**

Programma 6 en 7

Energiek
Drenthe

Successen

- 14 LEADER-projecten gesubsidieerd in ZO- en ZW-Drenthe (o.a. nieuwbouw schaapskooi Ruinen)
- Uitvoering gestart plan behoud van akker- en weidevogels
- Cultuureducatie gecontinueerd op 90% van de scholen
- Programma Drenthe beweegt krijgt vervolg
- Inrichten Trendbureau Drenthe (op 1 juni 2017 operationeel)

Knelpunt

- Toepasbaarheid POP3 voor innovatie Veenkoloniën

Highlights

Er is grote belangstelling voor het Podium Platteland. Dit zijn culturele projecten in samenwerking met maatschappelijke instellingen, dorpsgemeenschappen en culturele gezelschappen, zoals Roegzand en Movements. Ook zijn diverse spraakmakende evenementen in ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld Rural Forum, een internationale conferentie over cultuur op het platteland en Entre Nous – Frederiksoord, een militaire compound als kunstdorp. Daarnaast worden diverse monumenten en beeldbepalende panden gerenoveerd en herbestemd. Voorbeelden zijn: voormalig NAM-gebouw te Assen en een boerderij in Eexterveen. De voormalige Rijksluchtvaartschool in Eelde heeft een nieuwe bestemming gekregen en is nu in gebruik als bedrijfs-, expositie- en evenementenruimte. Voor het verkrijgen van de UNESCO-status voor de Koloniën van Weldadigheid, werd op 20 januari jl. in Parijs het nominatiedossier overhandigd aan het Werelderfgoedcomité. Om een goede invulling te geven aan het programma 'Toekomstgerichte Landbouw' zijn diverse gesprekken gevoerd met boeren en andere ondernemers. In het kader van POP3 hebben 34 jonge landbouwers een investeringssubsidie gekregen voor het verduurzamen van hun bedrijf.

Afwijkingen beleidsresultaten

- *Innovatie van bibliotheken wordt gestimuleerd en ondersteund:* Wij stimuleren en ondersteunen de innovatie van bibliotheken. Aandachtspunt is de uitvoering door de provinciale ondersteuningsinstelling.
- *Vervreemding van het overtollig gestelde Rijksvastgoed in Veenhuizen:* Gelet op de stand van zaken en het demissionaire kabinet treedt hierin mogelijk vertraging op.
- *Integrale gebiedsontwikkeling in Frederiksoord e.o. en Veenhuizen is gerealiseerd volgens uitvoeringsprogramma's:* Bij de gebiedsontwikkeling Frederiksoord en omgeving wordt de inhoudelijke ambitie naar beneden bijgesteld en in overeenstemming gebracht met het beschikbare budget.
- *De wettelijke taken archeologie zijn uitgevoerd:* Naar aanleiding van de nieuwe Erfgoedwet (2016) is een verdere digitale doorontwikkeling van het Noordelijk Archeologisch Depot noodzakelijk. Verder is er financiële armslag nodig voor het uitvoeren van actuele en incidentele projecten.
- *Tenminste drie monumentale of karakteristieke panden of ruimtelijke ensembles zijn op een economisch verantwoorde wijze behouden, ontwikkeld en herbestemd:* Het genoemde resultaat wordt meer dan gerealiseerd. Daarom stellen we voor hiervoor extra middelen beschikbaar te stellen.
- *Overige resultaten:* De subsidiëring van het Programmabureau voor de Agenda voor de Veenkoloniën wordt voortgezet. Daarnaast is de indexering van de eigenaarsbijdrage aan Prolander gelijk getrokken aan de meerjarenbegroting van Prolander 2017.

Beleidsresultaten per status

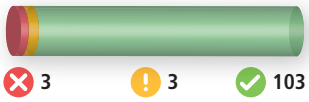

Lasten

(realisatie t.o.v. budget)

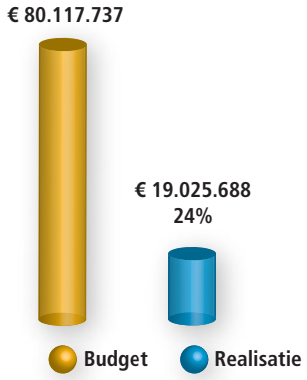

Baten

(realisatie t.o.v. budget)

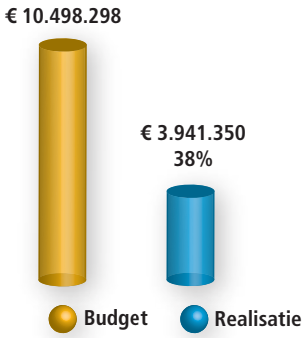

Financiële afwijkingen vrije bestedingsruimte (2e begrotingswijziging 2017)

	2017	2018	2019	2020
Vrije bestedingsruimte				
Doelstelling: 6.1.03 Premie Drents Monumentenfonds	-250.000	0	0	0
Doelstelling: 6.2.01 Digitalisering ca. Nuis.	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Doelstelling: 6.2.01 indexering RHC	-5.635	-11.871	-18.200	-24.625
Doelstelling: 7.1.01 Bijdrage Veenkoloniën	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
Doelstelling: 7.2.08 Indexering bijdrage Prolander	-34.548	-97.229	-97.142	-187.723
Vrije bestedingsruimte	-385.183	-204.100	-210.342	-307.348

Speerpunt **Financiën en organisatie**

Programma 8

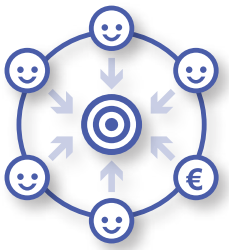

Financiën en
organisatie

Highlights

De instroom van 12 Drentalenten (voor een periode van twee jaar) draagt bij aan een gezondere generatiebalans. Dat is gunstig voor ons werkgeversimago. Bovendien geven de vernieuwing en verandering een impuls aan de doorontwikkeling van de organisatie.

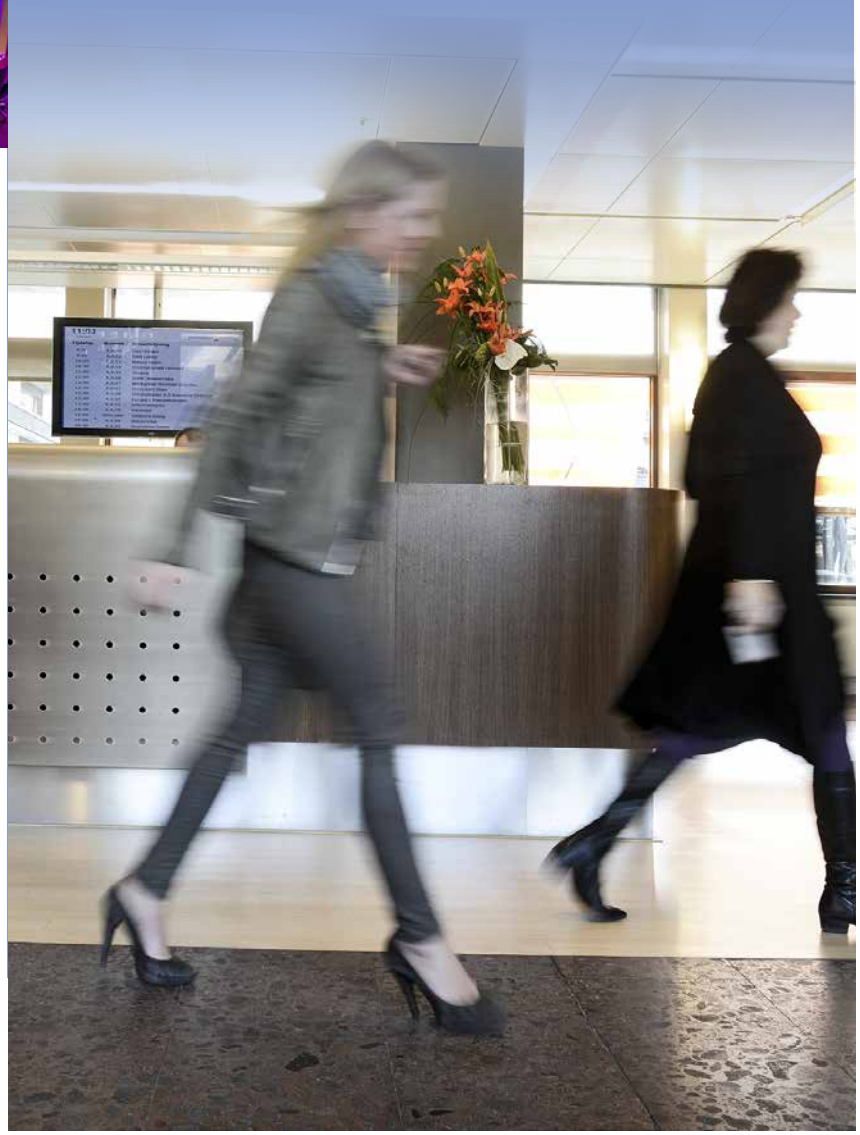

Successen

- Nieuwe borgstellingsovereenkomst met Attero
- Succesvolle plaatsing aantal arbeidsgehandicapten

Knelpunten

- Toenemende complexiteit besluitvorming en toezicht bij verbonden partijen

Afwijkingen beleidsresultaten

- *(Persoonlijk) leiderschap is ontwikkeld door middel van gerichte opleidingen en trainingen:* Voor het ontwikkelen van ons management is, als volgende fase van het Management Development-traject, een opleiding/training in ontwikkeling. Hierin komen de concrete vaardigheden van operationeel en strategisch management verdiepend aan bod. Tevens wordt voor in- of doorstroom van nieuwe leidinggevenden een programma gestart, aangezien het verloop onder teamleiders toeneemt.
- *Drenthe in Feiten en Cijfers:* DFC is operationeel en een van de beter bezochte pagina's op onze website. Aandachtspunten zijn de actualiteit van de gegevens en het verband van deze gegevens met de begrotingsopgaven.
- *Geo/Gis en cartografische producten en diensten:* Per 1 januari 2016 is de wet Basisregistratie Grootschalige Topografie van kracht geworden voor o.a. provincies. Inmiddels is gebleken dat meer werkzaamheden nodig zijn om de kwaliteit en actualiteit van de BGT-kaart goed op te bouwen en bij te houden.

Beleidsresultaten per status

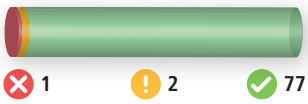

Lasten

(realisatie t.o.v. budget)

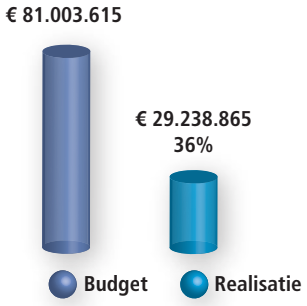

Baten

(realisatie t.o.v. budget)

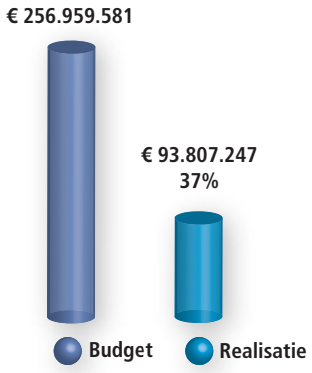

Financiële afwijkingen vrije bestedingsruimte (2e begrotingswijziging 2017)

	2017	2018	2019	2020
Vrije bestedingsruimte				
Doelstelling: 8.2.10 Beheer BGT	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Vrije bestedingsruimte	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000

Resultaat 1e Bestuursrapportage

Wij hebben geïnventariseerd welke financiële afwijkingen er optreden voor de begroting 2017. De financiële afwijkingen worden volgens afspraak grotendeels vereffend met specifieke bestemmingsreserves. Na deze vereffening resteert het resultaat dat ten laste van de vrije bestedingsruimte komt en onder het kopje "financiële afwijkingen" is vermeld met een verwijzing naar de beleidsdoelstelling in de bijbehorende begrotingswijziging. Alle financiële afwijkingen (dus ook de budgettair neutrale en de met reserves verrekende resultaten) zijn in detail de begrotingswijziging horende bij deze Bestuursrapportage opgenomen en toegelicht.

Tabel 1

Financiële afwijkingen	2017	2018	2019	2020
Financiële afwijkingen (+= voordeel)	7.258.816	14.536.975	5.157.658	2.175.652
Te vereffenen met reserves (+=storting)	-7.931.099	-14.881.075	-5.508.000	-2.558.000
Resultaat (vrije bestedingsruimte) + =voordeel	-672.283	-344.100	-350.342	-382.348

Verwerking resultaat 1e Bestuursrapportage en vrije bestedingsruimte.

Het negatieve resultaat van deze Bestuursrapportage bedraagt € 672.283,-- in 2017, doorlopend naar een nadeel van € 382.348,-- in 2020. Het grootste aandeel in het nadeel van 2017 is het extra budget voor de doelstelling 6.1.03 Herbestemming karakteristiek bezit ad € 250.000,-- als gevolg van de risicopremie Drents Monumentenfonds. Voor een verdere detaillering van het resultaat verwijzen wij u naar de toelichtingen op de speerpunten en de 2e begrotingswijziging 2017.

Het resultaat wordt overeenkomstig de financiële strategie onttrokken aan de vrije bestedingsruimte. Het geactualiseerde financieel perspectief is in onderstaande tabellen weergegeven. Voor het schetsen van het financieel perspectief is het startpunt de 3e Bestuursrapportage 2016 statenstuk 2016-768 van 14 december 2016.

Tabel 2

Financieel perspectief	2017	2018	2019	2020
Uitgangspositie				
Vrije bestedingsruimte	1.070.225	1.087.377	1.046.145	16.404.688
Resultaat 1e Berap	-672.283	-344.100	-350.342	-382.348
Eindbedrag	397.942	743.277	695.803	16.022.340

Mutaties in baten en lasten per product die worden vereffend met reserves

De volgende tabel geeft de wijzigingen in de baten en lasten per beleidsdoelstelling weer die worden vereffend met reserves. Zij hebben geen invloed op het saldo en de vrije bestedingsruimte en worden dus ook niet bij de financiële afwijkingen per speerpunt vermeld. In de tabel is per beleidsdoelstelling aangegeven met welke reserve de verrekening heeft plaatsgevonden. De detailbeschrijving daarvan is opgenomen in de 2e begrotingswijziging 2017 (1e Bestuursrapportage).

Overzicht mutaties in reserves (Tabel 3).

Storting	2017	2018	2019	2020
Bijdrage aan de reserve voor algemene doeleinden				
Doelstelling: 2.4.01 Breedband	227.995	0	0	0
Doelstelling: 6.1.01 Koloniën Weldadigheid	295.825	0	0	0
Bijdrage aan saldireserve				
Doelstelling: 2.4.01 Breedband	0	0	200.000	0
Bijdrage aan Reserve opvang revolverend financieren				
Doelstelling: 5.2.01 versnelling aanpak asbestdaken	2.750.000	0	0	0
Doelstelling: 6.1.03 Drents Monumentenfonds	250.000	0	0	0
Bijdrage aan reserve natuurbeleid				
Doelstelling: 7.1.01 Kavelruil	166.607	0	0	0
Doelstelling: 7.2.04 Inrichting NNN	4.723.115	0	0	0
Bijdrage aan Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer				
Doelstelling: 3.3.02 Openbaar vervoer	1.024.659	0	0	0
Bijdrage aan reserve achterstallig onderhoud & verbeteringswerken N34				
Doelstelling: 3.1.02. budget van 2017 naar 2018	3.000.000	0	0	0
Totaal Storting	12.438.201	0	200.000	0
Onttrekking	2017	2018	2019	2020
Bijdrage van reserve versterking economisch structuur				
Doelstelling: 2.2.03 Vierkant voor werk	0	-500.000	0	0
Doelstelling: 2.3.02 Projectenbureau	-200.000	-200.000	0	0
Bijdrage van de saldireserve				
Doelstelling: 1.5.02 IPO-jaarcongres	-98.538	0	0	0
Doelstelling: 2.2.04 Vierkant voor Werk	-510.000	0	0	0
Doelstelling: 2.3.01 3D-printers	-113.270	0	0	0
Doelstelling: 2.4.01 Breedband	-200.000	0	0	0
Doelstelling: 2.6.01 KI optimaal fietsnetwerk	-122.461	0	0	0
Doelstelling: 3.4.01 Geluidhinder (Swung)	-100.000	0	0	0
Doelstelling: 5.1.01 Energieagenda	-1.030.630	0	0	0
Doelstelling: 5.1.02 Windenergie	-89.131	0	0	0
Doelstelling: 5.1.03 Energiezuinig wonen	-104.121	0	0	0
Bijdrage van reserve beheer vaarweg Meppel - De Punt				
Doelstelling: 3.6.02 Groot onderhoud Meppel-De Punt	-101.600	0	0	0
Bijdrage van reserve achterstallig onderhoud & verbeteringswerken N34				
Doelstelling: 3.1.02. N34	0	-5.273.075	0	0
Bijdrage van reserve provinciaal aandeel ILG				
Doelstelling: 7.2.01 ILG Verplichtingen	-223.362	0	0	0
Bijdrage van reserve natuurbeleid				
Doelstelling: 7.2.06 PAS maatregelen	-101.470	0	0	0
Doelstelling: 7.2.07 Grond mutaties	-34.700	0	0	0
Doelstelling: 7.2.08 Uitvoering POP3	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Bijdrage van Reserve investeringsagenda				
Doelstelling: 2.2.03 Vierkant voor werk	-5.000.000	-1.000.000	-1.000.000	0
Doelstelling: 4.1.04 Binnenstadsfonds	-6.000.000	-5.000.000	-2.000.000	0
Doelstelling: 5.2.01 Versnelling aanpak asbestdaken	-3.000.000	-350.000	-150.000	0
Bijdrage van Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer				
Doelstelling: 3.1.01 Brede doeluitkering	-2.940.017	-2.158.000	-2.158.000	-2.158.000
Totaal Onttrekking	-20.369.300	-14.881.075	-5.708.000	-2.558.000

De grootste mutaties treden op wegens het ramen van projecten uit de Investeringsagenda en de geplande onttrekking aan de Reserve investeringsagenda. Voorts zijn de overhevelingen uit de jaarstukken 2016, via de saldireserve, in 2017 verwerkt. Er is, overeenkomstig het kader revolverend financieren, 3 miljoen gestort in de Reserve revolverend financieren als mogelijke risicodekking voor leningen die niet (volledig) zouden kunnen worden afgelost. De begroting voor de beleidsopgave 3.1 “Bereikbaar Drenthe” is geactualiseerd. Het hiervoor benodigde bedrag is onttrokken aan de Egalisatiereserve voormalig BDU verkeer en vervoer. Ten slotte is 4,7 miljoen gestort in de Reserve natuurbeleid, omdat dit jaar nog sprake is van een dubbele rijksuitkering voor de ontwikkelopgave Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Verloop Reserve algemene doeleinden en Financieringsreserve

Onderstaande tabel geeft de stand van de Reserve voor algemene doeleinden weer. Het resultaat uit de jaarstukken 2016 wordt aan deze reserve onttrokken.
In de Financieringsreserve heeft zich geen mutatie voorgedaan.

Reserve algemene doeleinden (Tabel 4)

Verloop	2017	2018	2019	2020
Saldo aanvang jaar	5.271.921	3.496.972	3.496.972	3.496.972
Jaarrekening resultaat 2016	-1.774.949			
Saldo per 1/1	3.496.972	3.496.972	3.496.972	3.496.972

Financieringsreserve (Tabel 5)

Verloop	2017	2018	2019	2020
Saldo aanvang jaar	60.737.169	61.670.462	67.670.462	79.670.462

Colofon
Dit is een uitgave van de provincie Drenthe
Fotografie o.a. M. Hoving en M.J. de Jong

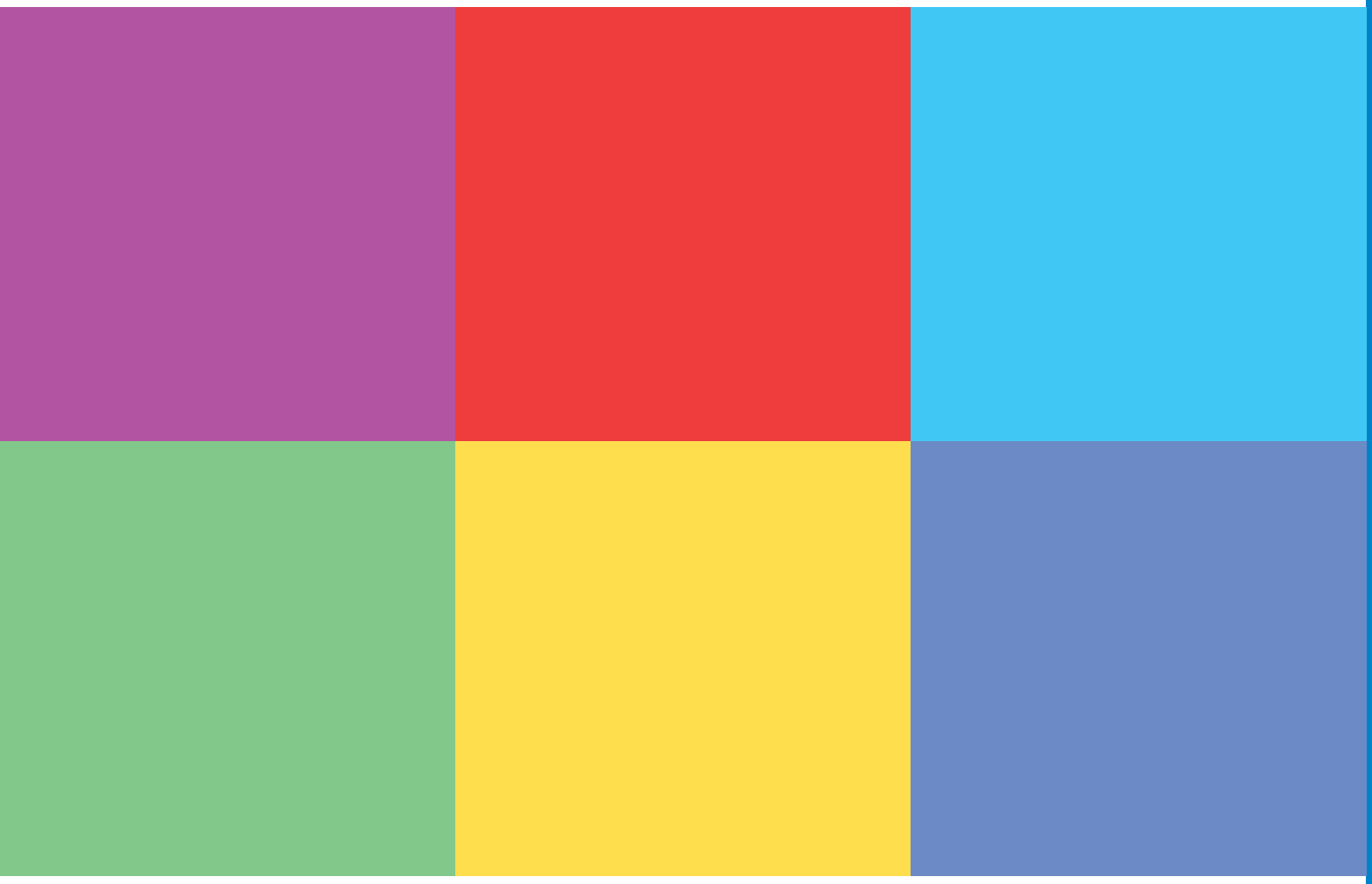

2e Begrotingswijziging 2017

(1e Bestuursrapportage 2017)

Programma en Beleidsopgaven	2017	2018	2019	2020
Programma 1. Kwaliteit openbaar bestuur				
Lasten				
Beleidsopgave 1.2 PS: Drenthe goed bestuurd door goed functionerend, bestuurskrachtig, betrouwbaar openbaar bestuur met integere bestuurders	60.000	20.000	20.000	20.000
Beleidsopgave 1.3 GS: Goed functionerend, bestuurskrachtig en betrouwbaar openbaar bestuur	115.000	40.000	40.000	0
Beleidsopgave 1.4 De provincie Drenthe is zichtbaar door klantgericht, interactief en toegankelijk te handelen	57.100	25.000	25.000	0
Beleidsopgave 1.5 Zorgen voor een goede samenwerking met partners en belangenbehartiging voor Drentse stakeholders	98.538	0	0	0
Programma 2: Regionale economie				
Lasten				
Beleidsopgave 2.2 Vergroten concurrentiepositie van Drenthe	6.410.000	2.600.000	1.000.000	0
Beleidsopgave 2.3 Investeren in kennisontwikkelingen en een bestendige arbeidsmarkt	313.270	200.000	0	0
Beleidsopgave 2.4 Breedband in Drenthe	-27.995	0	-200.000	0
Beleidsopgave 2.6 Drenthe, dè fietsprovincie	122.461	0	0	0
Programma 3: Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer				
Lasten				
Beleidsopgave 3.1 Bereikbaar Drenthe	-59.983	7.431.075	2.158.000	2.158.000
Beleidsopgave 3.3 Mobiliteit op maat	-1.024.659	0	0	0
Beleidsopgave 3.4 Verkeersveilig Drenthe	100.000	0	0	0
Beleidsopgave 3.5 Het beheren en onderhouden van de wegen op een afgesproken kwaliteitsniveau	142.868	-35.000	-35.000	-35.000
Beleidsopgave 3.6 Het beheren en onderhouden van de vaarwegen op een afgesproken kwaliteitsniveau	101.600	0	0	0
Baten				
Beleidsopgave 3.5 Het beheren en onderhouden van de wegen op een afgesproken kwaliteitsniveau	-177.868	0	0	0
Programma 4: Duurzame ruimtelijke ontwikkeling & waterbeheer				
Lasten				
Beleidsopgave 4.1 Een aantrekkelijk en gevarieerd vestigingsklimaat voor wonen en werken	6.000.000	5.000.000	2.000.000	0
Programma 5: Milieu, Energie & Bodem				
Lasten				
Beleidsopgave 5.1 In 2050 produceren we in Drenthe minstens zoveel hernieuwbare energie als we aan energie gebruiken (Energieneutraal)	1.223.882	0	0	0
Beleidsopgave 5.2 In Drenthe behoud en verbetering van de milieu- en leefomgevingskwaliteit tot tenminste het niveau van de wettelijke milieueisen	250.000	350.000	150.000	0
Programma 6: Cultuur				
Lasten				
Beleidsopgave 6.1 Cultuur speelt een belangrijke rol in economische en ruimtelijke ontwikkelingen	19.175	0	0	0
Beleidsopgave 6.2 Het vertellen en zichtbaar maken van het verhaal van Drenthe en het zoeken naar nieuwe manieren om dat verhaal te vertellen	30.635	36.871	43.200	49.625
Baten				
Beleidsopgave 6.1 Cultuur speelt een belangrijke rol in economische en ruimtelijke ontwikkelingen	-65.000	0	0	0
Programma 7: Dynamiek in leefomgeving				
Lasten				
Beleidsopgave 7.1 Een toekomst gerichte landbouw en agribusiness	-96.607	70.000	70.000	70.000
Beleidsopgave 7.2 Natuurlijk Platteland; Biodiversiteit versterken met economisch perspectief	2.058.476	897.229	897.142	987.723
Baten				
Beleidsopgave 7.2 Natuurlijk Platteland; Biodiversiteit versterken met economisch perspectief	-5.987.511	-400.000	-400.000	-400.000
Programma 8: Middelen				
Lasten				
Beleidsopgave 8.2 Een opgavegestuurde, kwalitatief hoogstaande en dienstbare organisatie	90.000	90.000	90.000	90.000
Baten				
Beleidsopgave 8.1 Een duurzaam sluitende provinciale begroting	-1.150.000	-1.100.000	0	0
Programmatotaal	**8.603.382**	**15.225.175**	**5.858.342**	**2.940.348**
Reserves en voorzieningen				
Lasten				
Beleidsopgave 8.3 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen	12.438.201	0	200.000	0
Baten				
Beleidsopgave 8.3 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen	-20.369.300	-14.881.075	-5.708.000	-2.558.000
Totaal reserves en voorzieningen	**-7.931.099**	**-14.881.075**	**-5.508.000**	**-2.558.000**
Vermindering Vrije bestedingsruimte	**672.283**	**344.100**	**350.342**	**382.348**

1. Kwaliteit openbaar bestuur

	2017	2018	2019	2020
Lasten voor wijziging	6.674.303	6.560.576	6.572.075	8.558.804
Baten voor wijziging	-19.640	-19.640	-19.640	-19.640
Saldo voor wijziging	6.654.663	6.540.936	6.552.435	8.539.164

Lasten wijziging

1.2 PS: Drenthe goed bestuurd door goed functionerend, bestuurskrachtig, betrouwbaar openbaar bestuur met integere bestuurders

Doelstelling

1.2.01 Focus op de eigen bestuurlijke en maatschappelijke rol van Provinciale Staten ("het Drents parlement")

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	60.000	20.000	20.000	20.000

Publiekscampagne/selectieprocedure CvdK
Op 1 maart jl. is de commissaris van de Koning van Drenthe, Jacques Tichelaar afgetreden. Voorlopig wordt zijn functie als voorzitter van het college van Gedeputeerde Staten waargenomen door de loco-commissaris, Henk Brink. Johan Baltes, vicevoorzitter, vervangt hem in deze periode als voorzitter van het Drents parlement. Er wordt gezocht naar een waarnemer. De voorbereidingen door Provinciale Staten voor de benoeming van een opvolger voor de oud-commissaris zijn gestart. Hiervoor wordt een profielschets gemaakt en is een vertrouwenscommissie ingesteld. De gehele procedure neemt naar verwachting minimaal een half jaar in beslag. In de procedure zal tevens een publiekscampagne gestart worden. In totaal zal hiervoor een incidenteel budget van € 40.000,-- nodig zijn. Wij stellen voor om het budget Duaal bestuur op te hogen tot € 153.097,-- ten laste van de vrije bestedingsruimte.

Accountantskosten
Vanwege aanvullende werkzaamheden door de accountant ten gevolge van wijzigingen in de wet- en regelgeving, nemen de kosten van de accountantscontrole toe. Dit is ook in de Begeleidingscommissie Accountant besproken en toegelicht. De verhoging kan niet geheel binnen het huidige budget opgevangen worden. Wij stellen daarom voor een bedrag van € 15.000,-- structureel toe te voegen aan het budget Accountantskosten ten laste van de vrije bestedingsruimte. Dit budget sluit dan op € 105.331,--.

Statenexcursie
Het Presidium stelt voor vanaf 2017 het budget voor de Statenexcursie structureel met € 5.000,-- te verhogen tot € 14.644,-- ten laste van de vrije bestedingsruimte.

1.3 GS: Goed functionerend, bestuurskrachtig en betrouwbaar openbaar bestuur

Doelstelling

1.3.02 Heldere en transparante besluitvorming

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	115.000	40.000	40.000	0

Drentse Ambassade
Aanvankelijk zouden Groningen en Drenthe gezamenlijk de Ambassade organiseren tijdens Prinsjesfestival. Inmiddels is in overleg met Groningen besloten dat het een Drentse ambassade wordt. Om deze reden worden er extra middelen gevraagd. Aanvankelijk zouden Drenthe en Groningen elk € 125.000,-- bijdragen. Een bedrag van € 50.000,-- gaat naar het Prinsjesfestival en gaat dus van het ‘werk’budget af. Dan zou er nog € 200.000,-- overblijven voor de invulling van het programma. Doordat Groningen niet meer meedoet is het werkbudget geslonken naar € 75.000,--. Wij vragen daarom incidenteel € 75.000,-- extra ten laste van de vrije bestedingsruimte.

100 jaar vrouwenkiesrecht
In het kader van de viering van 100 jaar vrouwenkiesrecht worden de komende drie jaren meerdere evenementen georganiseerd. Daarvoor is jaarlijks een budget van € 40.000,-- noodzakelijk. Wij stellen voor dit budget beschikbaar te stellen vanuit de vrije bestedingsruimte.

1.4 De provincie Drenthe is zichtbaar door klantgericht, interactief en toegankelijk te handelen

Doelstelling

1.4.01 Profileren van het middenbestuur bij het formuleren en realiseren van Drentse opgaven

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	57.100	25.000	25.000	0

Update communicatiestrategie
De provincie Drenthe en haar bestuur staan voor een dienstbare, open en integrale manier van werken en het samen met partners in de samenleving mooie resultaten voor Drenthe mogelijk maken. Het collegeprogramma 2015-2019 is geënt op deze werkwijze. In onze communicatie-uitingen willen we beter en vaker laten zien wat de provincie kan betekenen voor organisaties, medeoverheden en andere partners. Dit sluit aan bij de werkwijze zoals geformuleerd in het collegeakkoord. Aan de hand van concrete voorbeelden, verteld door onze partners, maken we zichtbaar wat we bij de provincie doen. Dat onderstrepen we telkens door onze uitingen te voorzien van de pay-off 'Doen zit in onze natuur'. De verhalen en de pay-off geven we een plek in onze bestaande communicatiemiddelen en we zullen een aantal nieuwe middelen ontwikkelen.
Voor 2017 willen we daarvoor € 57.100,-- beschikbaar stellen en voor de jaren 2018 en 2019 € 25.000,-- ten laste van de vrije bestedingsruimte.

1.5 Zorgen voor een goede samenwerking met partners en belangenbehartiging voor Drentse stakeholders

Doelstelling

1.5.02 Bijdragen aan opgaven door inzet van onze netwerken, beleidsbeïnvloeding en door het benutten van bestuurlijke faciliteiten

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	98.538	0	0	0

Kosten voor het IPO
Bij de jaarrekening 2016 hebben wij voorgesteld om € 98.538,-- over te hevelen naar 2017 voor de incidentele kosten die verbonden zijn aan de organisatie van het IPO-jaarcongres in 2017. Dit voorstel en de verrekening via de saldireserve, verwerken wij nu in deze 1e Bestuursrapportage.

	2017	2018	2019	2020
Lasten na wijziging	7.004.941	6.645.576	6.657.075	8.578.804
Baten na wijziging	-19.640	-19.640	-19.640	-19.640
Saldo na wijziging	6.985.301	6.625.936	6.637.435	8.559.164

2: Regionale economie

	2017	2018	2019	2020
Lasten voor wijziging	15.352.266	13.660.023	14.570.023	6.835.023
Baten voor wijziging	-732.200	-32.200	-32.200	-32.200
Saldo voor wijziging	14.620.066	13.627.823	14.537.823	6.802.823

Lasten wijziging

2.2 Vergroten concurrentiepositie van Drenthe

Doelstelling

2.2.04 Versterken economische structuur Zuidoost (= Vierkant voor Werk)

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	6.410.000	2.600.000	1.000.000	0

Vierkant voor Werk
De gemeenten Coevorden, Emmen, Hoogeveen en Hardenberg en de Provincie Drenthe hebben hun steun voor dit programma uitgesproken, hiertoe is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Op 14 december 2016 hebben uw staten ingestemd met een provinciaal aandeel van € 6,5 miljoen programmabudget (2017 3 miljoen; 2018 1,5 miljoen en 2019 1 miljoen). Na een positieve evaluatie in 2018 kan ook het laatste miljoen beschikbaar komen. Naast de provinciale bijdrage draagt ook het ministerie van EZ via een decentralisatie-uitkering in 2017 en 2018 0,9 miljoen respectievelijk 1,1 miljoen bij. In deze wijziging worden de bijdragen daadwerkelijk in de meerjarenbegroting opgenomen, waarbij de provinciale dekking vanuit de Reserve versterking economische structuur (2018 0,5 miljoen) en Reserve investeringsagenda (totaal 5 miljoen) komt.

Bedrijvenregeling Drenthe
Op 14 december 2016 is door uw staten conform het Collegeakkoord 2015-2019 en de Economische Koers Drenthe 2015-2020 € 2 miljoen beschikbaar gesteld vanuit de investeringsagenda voor de Bedrijvenregeling Drenthe. Wij willen deze gelden reeds geheel al in 2017 inzetten voor de nog op te stellen regeling, zodat rond de zomer de bedrijvenregeling opengesteld kan worden. Over de opzet van de regeling wordt u nog nader geïnformeerd.

Voorts heeft de provincie Drenthe eind december 2016 nog een bedrag van € 500.000,-- ontvangen. Dit betreft het eerste deel van de toegezegde bijdrage van € 3,5 miljoen, waarvan 1 miljoen na een positieve evaluatie in 2018 nog bijgeraamd kan worden, van het ministerie van Economische Zaken. Daarnaast heeft het Rijk besloten de provincie Drenthe een bijdrage van € 10.000,-- te verstrekken in verband met de meerkosten van de commissie Economische Structuurversterking Vierkant voor Werk. Bij de jaarrekening 2016 hebben wij voorgesteld dit bedrag, via de Saldireserve, over te hevelen naar 2017 en dat verwerken wij nu.

2.3 Investeren in kennisontwikkelingen en een bestendige arbeidsmarkt

Doelstelling

2.3.01 Betere aansluiting van het onderwijs bij behoeften van het bedrijfsleven

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	113.270	0	0	0

Uitvoeringsregeling subsidies 3D-printers Primair Onderwijs Drenthe 2017
Bij de jaarrekening 2016 hebben wij voorgesteld om € 113.270,-- over te hevelen naar 2017 voor subsidies 3D-printers Primair Onderwijs Drenthe. Het totale budget voor kennisontwikkeling en goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt komt dan uit op € 363.270,--. Dit voorstel en de verrekening via de Saldireserve, verwerken wij nu in deze 1e Bestuursrapportage.

Doelstelling

2.3.02 Versterken van de beroepsbevolking en de arbeidsmarkt van de toekomst

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	200.000	200.000	0	0

Projectenbureau Drenthe
De werkzaamheden zullen ook in 2017 en 2018 uitgevoerd worden. Het afgelopen jaar was het budget hiervoor € 200.000,-- en ook voor de komende twee jaren willen wij dat weer beschikbaar stellen. De dekking hiervoor komt uit de Reserve versterking economische structuur.

2.4 Breedband in Drenthe

Doelstelling

2.4.01 In het voorjaar van 2019 is in de witte gebieden breedband beschikbaar

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	-27.995	0	-200.000	0

Breedband
Bij de jaarrekening 2016 hebben wij voorgesteld om € 227.995,-- te verrekenen met het budget van het programma Breedband in 2017. Dit omdat wij met u de afspraak hebben dat de budgetten van Breedband als programmabudget kunnen worden aangemerkt en de overschrijding in 2016 wordt verrekend met het budget van 2017. Dit voorstel, en de verrekening via de saldireserve, verwerken wij nu in deze 1e Bestuursrapportage.

Vanwege de voorgaande verrekening willen we het beschikbare budget in 2017 weer ophogen door het budget van 2019 naar voren te halen. Extra budget is nodig, omdat wij in 2017 een andere rol en taakopvatting voor Verbind Drenthe zien. Wij verwachten hiervoor meer budget nodig te hebben. Wij hebben met u de afspraak dat de budgetten voor Breedband als programmabudget kunnen worden aangemerkt en dat er dan ook geschoven kan worden over de jaren heen als dat beter past binnen de realisatie van het programma. Omdat de opgaven grotendeels gerealiseerd moet worden in de periode 2017/2018 stellen wij voor het budget in 2019 met € 200.000,-- te verlagen en nu niet al extra gelden te vragen. Ook deze verrekening verloopt via de saldireserve. Het budget voor breedband komt voor 2017 dan op € 817.005,--.

2.6 Drenthe, dè fietsprovincie

Doelstelling

2.6.01 Stimuleren van het fietsgebruik en versterken van het fietsnetwerk

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	122.461	0	0	0

Fietsen
Bij de jaarrekening 2016 hebben wij voorgesteld om € 122.461,-- over te hevelen naar 2017 voor de aanleg van fietspaden en het onderdeel Innovatie. Het budget voor 2017 komt dan uit op € 2.392.461,--. Dit voorstel en de verrekening via de saldireserve, verwerken wij nu in deze 1e Bestuursrapportage.

	2017	2018	2019	2020
Lasten na wijziging	22.170.002	16.460.023	15.370.023	6.835.023
Baten na wijziging	-732.200	-32.200	-32.200	-32.200
Saldo na wijziging	21.437.802	16.427.823	15.337.823	6.802.823

3: Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer

	2017	2018	2019	2020
Lasten voor wijziging	78.868.945	61.530.357	61.660.404	54.621.117
Baten voor wijziging	-9.239.640	-9.121.740	-12.069.240	-5.203.922
Saldo voor wijziging	69.629.305	52.408.617	49.591.164	49.417.195

Lasten wijziging

3.1 Bereikbaar Drenthe

Doelstelling

3.1.01 Realiseren en versterken van het regionale netwerk voor auto, openbaar vervoer, fiets, varen (inclusief het toeristisch recreatief gebruik) en goederenvervoer

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	2.940.017	2.158.000	2.158.000	2.158.000

Verdeelbesluit BDU verkeer en vervoer
Wij stellen voor de Begroting 2017 voor de bijdragen in kosten verkeer en vervoer projecten ad € 2.416.000,-- met € 2.940.017,-- te verhogen conform het Bestedingsplan BDU 2017. Het Verdeelbesluit en Bestedingsplan is besproken met onze partners in het Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe (VVBD). De Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer is bedoeld om deze schommelingen op te vangen en geven daarvoor ook ruimte. Tevens stellen wij voor de meerjarenbegroting aan te passen op het niveau van 2017.

Doelstelling

3.1.02 Versterkte (inter)nationale verbindingen over spoor, weg, water en door de lucht

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	-3.000.000	5.273.075	0	0

N34
Er is nu € 3,5 miljoen begroot en wij gaan het merendeel pas besteden in het jaar 2018. Dit heeft te maken met de vertragingen in de procedures rondom Emmen-Noord/Klijndijk. Daarom verminderen wij het budget met € 3 miljoen in 2017 en storten dit weer terug in de Reserve achterstallig onderhoud & verbeteringswerken N34. In 2018 zal dit bedrag met de rest van het saldo van de reserve worden ingezet.

3.3 Mobiliteit op maat

Doelstelling

3.3.02 Optimaal Openbaar vervoer systeem

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	-1.024.659	0	0	0

Verdeelbesluit BDU verkeer en vervoer
Wij stellen voor de bijdrage OV bureau Groningen-Drenthe en de bijdrage aan de spoorlijn Emmen-Zwolle in de begroting 2017 met € 409.309,-- respectievelijk € 627.3650,-- te verminderen conform het Bestedingsplan BDU 2017. De bijdrage aan de provincie Overijssel wordt met € 12.000,-- opgehoogd. De bijdrage aan het spoor Emmen-Zwolle komt daarmee uit op € 2.300.433,-- en die aan de provincie Overijssel op € 162.000,--. Het Verdeelbesluit en Bestedingsplan is besproken met onze partners in het Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe (VVBD). De Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer is bedoeld om schommelingen op te vangen. De storting daarin bedraagt € 1.024.659,--.

3.4 Verkeersveilig Drenthe

Doelstelling

3.4.01 Stimuleren van verkeersveilig gedrag door educatie, training, voorlichting en campagnes met de ambitie 'Samen richting Nul verkeersslachtoffers!'

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	100.000	0	0	0

Swung
Bij de jaarrekening 2016 hebben wij voorgesteld om € 100.000,-- over te hevelen naar 2017 voor te realiseren tellocaties t.b.v. de nieuwe wet geluidhinder (Swung). Het totale budget voor 2017 is dan € 200.000,--. De verrekening gebeurd via de saldireserve. Dit voorstel verwerken wij nu in deze 1e Bestuursrapportage.

3.5 Het beheren en onderhouden van de wegen op een afgesproken kwaliteitsniveau

Doelstelling

3.5.06 Het beheren en onderhouden van gebiedsontsluitingswegen projecten

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	177.868	0	0	0

Groot (variabel) onderhoud Gebiedsontsluitingswegen
Binnen het asfalteringsproject N377 Lutterhoofdwijk en het project N378 Onderhoud Rotonde Gasselte worden werkzaamheden meegenomen voor respectievelijk de Gemeente Coevorden (€ 67.610,--) en gemeente Aa en Hunze (€ 110.258,--). Zowel baten als lasten worden met het totaalbedrag van € 177.868,-- verhoogd; per saldo heeft dit geen invloed op het beoogde resultaat (zie 3.5.06 baten).

Doelstelling

3.5.07 Het beheren en onderhouden van stroomwegen

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000

Voor een toelichting van deze begrotingswijziging verwijzen we naar doelstelling 8.2.10 Informatiemangement.

Voor een toelichting van deze begrotingswijziging verwijzen we naar doelstelling 8.2.10 lasten Informatiemanagement.

3.6 Het beheren en onderhouden van de vaarwegen op een afgesproken kwaliteitsniveau

Doelstelling

3.6.02 Het beheren en onderhouden van de vaarweg Meppel de Punt projecten

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	101.600	0	0	0

Groot (variabel) onderhoud vaarweg Meppel-De Punt
De onderhoudswerkzaamheden voor opvoergemalen zijn € 101.600,-- te laag begroot. We stellen voor het huidige budget van € 796.095,-- te verhogen met € 101.600,-- en dit ten laste te brengen van de Reserve Vaarweg Meppel de Punt. Hierdoor kunnen de noodzakelijke werkzaamheden worden uitgevoerd.

Baten wijziging

3.5 Het beheren en onderhouden van de wegen op een afgesproken kwaliteitsniveau

Doelstelling

3.5.06 Het beheren en onderhouden van gebiedsontsluitingswegen projecten

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Ontv. bijdragen	-177.868	0	0	0

Groot (variabel) onderhoud Gebiedsontsluitingswegen
Binnen het asfalteringsproject N377 Lutterhoofdwijk en het project N378 Onderhoud Rotonde Gasselte worden werkzaamheden meegenomen voor respectievelijk de Gemeente Coevorden (€ 67.610,--) en gemeente Aa en Hunze (€ 110.258,--). Zowel baten als lasten worden met het totaalbedrag van € 177.868,-- verhoogd; per saldo heeft dit geen invloed op het beoogde resultaat (zie 3.5.06 baten).

	2017	2018	2019	2020
Lasten na wijziging	78.128.771	68.926.432	63.783.404	56.744.117
Baten na wijziging	-9.417.508	-9.121.740	-12.069.240	-5.203.922
Saldo na wijziging	68.711.263	59.804.692	51.714.164	51.540.195

4: Duurzame ruimtelijke ontwikkeling & waterbeheer

	2017	2018	2019	2020
Lasten voor wijziging	4.380.663	3.593.663	3.648.663	2.710.418
Baten voor wijziging	-710.000	-710.000	-710.000	-710.000
Saldo voor wijziging	3.670.663	2.883.663	2.938.663	2.000.418

Lasten wijziging

4.1 Een aantrekkelijk en gevarieerd vestigingsklimaat voor wonen en werken

Doelstelling

4.1.04 Bevorderen van binnensteden met eigen karakteristieken

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	6.000.000	5.000.000	2.000.000	0

Regeling Binnenstadsfonds.
Op 8 maart 2017 heeft u de regeling Binnenstadsfonds vastgesteld. Voor de uitvoering van deze regeling heeft u in totaal € 13 miljoen beschikbaar gesteld. Voor 2017 € 6 miljoen, voor 2018 € 5 miljoen en voor 2019 € 2 miljoen. Dit wordt onttrokken aan de reserve investeringsagenda.

	2017	2018	2019	2020
Lasten na wijziging	10.380.663	8.593.663	5.648.663	2.710.418
Baten na wijziging	-710.000	-710.000	-710.000	-710.000
Saldo na wijziging	9.670.663	7.883.663	4.938.663	2.000.418

5: Milieu, Energie & Bodem

	2017	2018	2019	2020
Lasten voor wijziging	13.335.675	11.648.614	10.401.927	6.866.032
Baten voor wijziging	-1.573.845	-526.345	-526.345	-526.345
Saldo voor wijziging	11.761.830	11.122.269	9.875.582	6.339.687

Lasten wijziging

5.1 In 2050 produceren we in Drenthe minstens zoveel hernieuwbare energie als we aan energie gebruiken (Energieneutraal)

Doelstelling

5.1.01 Het stimuleren van, en het leveren van een bijdrage aan, een uitstoot door energiegebruik van 3,0 Mton in 2020 (dit is 20% lager dan in 1990) *

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	1.030.630	0	0	0

Programma klimaat en energie
Bij de jaarrekening 2016 hebben wij voorgesteld om € 1.030.630,-- over te hevelen naar 2017 voor de dekking van de uitvoeringskosten van het programma Klimaat en Energie. Het budget 2017 voor projecten Milieu en energie sluit voor 2017 dan op € 3.030.630,--. Dit voorstel verwerken wij nu in deze 1e Bestuursrapportage door heropvoering van het budget en onttrekking aan de saldi reserve.

Doelstelling

5.1.02 Het stimuleren van, en het leveren van een bijdrage aan, het realiseren van 285,5 Megawatt opgesteld vermogen windenergie in het zoekgebied in 2020 *

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	89.131	0	0	0

Windenergie
Bij de jaarrekening 2016 hebben wij voorgesteld om € 89.131,-- over te hevelen naar 2017 voor het opzetten van gebiedsfonds Drentse Monden Oostermoer (DMOM). Dit voorstel verwerken wij nu in deze 1e Bestuursrapportage door heropvoering van dit budget en onttrekking aan de saldireserve. Het budget gebiedsfonds wind komt daarmee in 2017 op € 339.131,--.

Doelstelling

5.1.03 Realisatie Expeditie Energiezuinig wonen

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	104.121	0	0	0

Actieplan Energieneutraal Wonen
Bij de jaarrekening 2016 hebben wij voorgesteld om € 104.121,-- over te hevelen naar 2017 voor de inzet voor het Actieplan Energieneutraal Wonen. Dit voorstel verwerken wij nu in deze 1e Bestuursrapportage door heropvoering van dit budget en onttrekking aan de saldireserve. Het budget voor het actieplan energieneutraal wonen komt daarmee voor 2017 op € 1.104.121,--.

5.2 In Drenthe behoud en verbetering van de milieu- en leefomgevingskwaliteit tot tenminste het niveau van de wettelijke milieueisen

Doelstelling

5.2.01 Behoud en verbetering van de algemene milieukwaliteit (wettelijke milieueisen) en de kernkwaliteit rust (stilte en duisternis) in Drenthe

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	250.000	350.000	150.000	0

Versnelling aanpak asbestdaken
Op 19 april heeft u ingestemd met het tussen 2017 en 2019 beschikbaar stellen van € 3.500.000,-- voor de versnelling van de aanpak van asbestdaken. Dit bedrag wordt voor 3 miljoen (2017), respectievelijk 350.000 (2018) en 150.000,-- (2019) onttrokken aan de reserve investeringsagenda (zie 8.4). Het geld zetten wij in door in 2017 € 2.750.000,-- in de Reserve opvang revolverend financieren te storten (zie reservemutaties). Vooralsnog gaan we uit van een laag risicoprofiel en verwachten wij op deze manier uiteindelijk € 27,5 miljoen aan revolverende middelen in te kunnen zetten. Het resterende bedrag van € 750.000,-- vormt het budget voor activiteiten en projecten in het kader van de aanpak van asbestdaken in de jaren 2017 t/m 2019.

	2017	**2018**	**2019**	**2020**
Lasten na wijziging	14.809.557	11.998.614	10.551.927	6.866.032
Baten na wijziging	-1.573.845	-526.345	-526.345	-526.345
Saldo na wijziging	13.235.712	11.472.269	10.025.582	6.339.687

6: Cultuur

	2017	2018	2019	2020
Lasten voor wijziging	19.896.318	18.208.907	16.798.549	15.930.632
Baten voor wijziging	-1.321.961	-1.335.180	-1.348.532	-1.348.532
Saldo voor wijziging	18.574.357	16.873.727	15.450.017	14.582.100

Lasten wijziging

6.1 Cultuur speelt een belangrijke rol in economische en ruimtelijke ontwikkelingen

Doelstelling

6.1.01 De erkenning door UNESCO van de Koloniën van Weldadigheid als werelderfgoed in 2018

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	-295.825	0	0	0

Gebiedsontwikkeling Koloniën van Weldadigheid
Deze wijziging betreft de administratieve verwerking van onderdeel III.3 "Bestemming van het resultaat" uit de jaarrekening 2016. Daarin is voorgesteld om € 295.825,-- te verrekenen met het budget van Gebiedsontwikkeling Koloniën van Weldadigheid in 2017. Dit omdat in de 3e Bestuursrapportage € 295.825,-- te veel was overgeheveld en wij de overschrijding in 2016, via de saldireserve, willen verrekenen met het budget van 2017 die daarmee uitkomt op € 704.175,--.

Doelstelling

6.1.03 Beter vestigingsklimaat-, woon-, en leefklimaat voor bedrijf en individu door culturele investeringen die leiden tot toonaangevende kwaliteit

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	65.000	0	0	0

Rijksluchtvaartschool (RLS)
In 2016 is het monumentale pand van de voormalige Rijksluchtvaartschool aangekocht. De verhuurinkomsten en exploitatielasten zijn ongeveer gelijk aan elkaar en bedragen ca. € 65.000,-- in 2017 (zie ook 6.1.03 baten).

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	250.000	0	0	0

Extra leningsfaciliteit Drents Monumentenfonds.
Wij stellen voor een extra storting van € 2,5 miljoen in het Drents Monumentenfonds te doen. Hieruit kunnen laagrentende leningen worden verstrekt voor het behoud en herbestemming van karakteristiek bezit. Het Drents Monumentenfonds is een zgn. revolverend fonds waaruit hypothecaire leningen worden verstrekt. De krediettoets wordt uitgevoerd door het Nationaal Restauratiefonds. De provincie Drenthe maakt sinds 2009 gebruik van deze faciliteit. Onze ervaring is dat het risico dat de verstrekte leningen niet worden afgelost klein is. Overeenkomstig de kaderregeling revolverend financieren dient in dat geval 10% "premie" te worden gestort in de Reserve revolverend financieren. Deze premie is verantwoord op het budget herbestemming karakteristiek bezit. We willen dit budget eenmalig verhogen ten laste van de vrije bestedingsruimte met eenzelfde omvang als de inmiddels betaalde "premie" ad € 250.000,-- voor revolverend financieren (zie ook 8.3.01). Het totale budget voor herbestemming karakterustiek bezit sluit dan in 2017 op € 750.000,--.

6.2 Het vertellen en zichtbaar maken van het verhaal van Drenthe en het zoeken naar nieuwe manieren om dat verhaal te vertellen

Doelstelling

6.2.01 (Im)materieel erfgoed is digitaal ontsloten voor (her)gebruik door brede doelgroepen

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	25.000	25.000	25.000	25.000

Kosten Noordelijk Archeologisch Depot (NAD).
Als gevolg van de digitale doorontwikkeling en de gewenste buffervorming voor actuele projecten van het Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis, stellen wij een structurele verhoging van het bestaande budget voor ad € 124.695,-- met € 25.000,-- structureel, te dekken uit de vrije bestedingsruimte. De digitale doorontwikkeling omvat o.a. een nieuw digitaal

depotbeheersysteem en het realiseren van een duurzame opslag van digitale opgravingsdocumentatie. Dit item komt voort uit de nieuwe Erfgoedwet (2016) en daaruit voortkomende afspraken tussen Rijk en IPO. Daarnaast worden activiteiten uitgevoerd op gebied van publieksontsluiting, vrijwillige certificering depotbeheer (periodiek) en conservering kwetsbare materialen.

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	5.635	11.871	18.200	24.625

Indexering boekjaarsubsidie regionaal historisch centrum (RHC).
Bij de indexering van subsidies is de subsidie RHC ten onrechte niet geïndexeerd. Dit wordt bij deze hersteld. De indexering komt ten laste van de vrije bestedingsruimte.

Baten wijziging

6.1 Cultuur speelt een belangrijke rol in economische en ruimtelijke ontwikkelingen

Doelstelling

6.1.03 Beter vestigingsklimaat-, woon-, en leefklimaat voor bedrijf en individu door culturele investeringen die leiden tot toonaangevende kwaliteit

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Ontv. bijdragen	-65.000	0	0	0

Rijksluchtvaartschool (RLS)
In 2016 is het monumentale pand van de voormalige Rijksluchtvaartschool aangekocht. De verhuurinkomsten en exploitatielasten zijn ongeveer gelijk aan elkaar en bedragen ca. € 65.000,-- in 2017 (zie ook 6.1.03 lasten).

	2017	2018	2019	2020
Lasten na wijziging	19.946.128	18.245.778	16.841.749	15.980.257
Baten na wijziging	-1.386.961	-1.335.180	-1.348.532	-1.348.532
Saldo na wijziging	18.559.167	16.910.598	15.493.217	14.631.725

7: Dynamiek in leefomgeving

	2017	2018	2019	2020
Lasten voor wijziging	60.221.419	61.587.166	57.964.034	54.299.104
Baten voor wijziging	-9.176.337	-4.241.405	-1.787.054	-1.787.054
Saldo voor wijziging	51.045.082	57.345.761	56.176.980	52.512.050

Lasten wijziging

7.1 Een toekomst gerichte landbouw en agribusiness

Doelstelling

7.1.01 Stimuleren van versterking toekomstgerichte landbouw en agribusiness

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	-96.607	70.000	70.000	70.000

Kavelruil
De prognose voor kavelruil in 2017 bedraagt € 83.393,--. Dat is € 166.607,-- minder dan momenteel is geraamd. Het verschil wordt toegevoegd aan de Reserve natuurbeleid.

Bijdrage Veenkoloniën
De middelen van toekomstgerichte landbouw voorzien niet in financiering van het Programmabureau Agenda voor de Veenkoloniën. Wij willen deze subsidiëring voor € 70.000,-- wel voortzetten. In de afgelopen jaren is telkens budgettair een ad hoc oplossing gezocht. Thans stellen wij u voor om het budget van € 70.000,-- structureel beschikbaar te stellen ten laste van de vrije bestedingsruimte.

7.2 Natuurlijk Platteland; Biodiversiteit versterken met economisch perspectief

Doelstelling

7.2.01 Afwikkelen projecten investeringsbudget Landelijkgebied (ILG)

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	-1.154.777	0	0	0

Uitfinanciering projecten Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG).
Er loopt nog een beperkt aantal ILG-projecten in 2017. De belangrijkste zijn de afwikkeling van het Dwingelderveld module 1, EVZ en kwelscherm, Peize module 2 en Roden Norg. De lasten voor 2017 worden geschat op € 1.145.223,-- ofwel € 1.154.777,-- minder dan momenteel geraamd (Geelbroek, Zuidwolde). Het saldo van de aframing van zowel lasten als baten (zie 7.2.01 baten) van € 223.362,-- wordt onttrokken aan de Reserve ILG.

Doelstelling

7.2.04 Realisatie Natuurnetwerk Nederland

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	-3.799.797	0	0	0

Inrichting Nieuwe Natuur
Het programma Natuurlijk Platteland is in uitvoering gekomen. Een groot aantal opgaven is opgestart en bevindt zich in de voorbereidingsfase, waaronder Drentsche Aa, Hunze en Oude Diep. In de met Prolander overeengekomen prestatieovereenkomst 2017 is afgesproken dat in 2017 voor € 4.108.056,-- aan inrichtingskosten zullen worden gemaakt. Dat is € 3.891.944,-- minder dan in de primaire begroting is geraamd (waaronder gebiedsontwikkeling Oude Willem en Over de Reest en Hunzedal). Een aantal grote projecten zoals Bargerveen-Schoonebeek en Gebiedsontwikkeling OudeWillem wordt nu voortvarend uitgevoerd.

Voorts is voor de gebiedsontwikkeling Oude Willem een nog niet geraamde specifieke provinciale bijdrage voorzien van € 92.147,--. Dit bedrag wordt gedekt door een onttrekking aan de Reserve natuurbeleid. Beide budgetaanpassingen, samen met de budgetaanpassing bij de baten in inrichtingsprojecten nieuwe natuur (zie 7.2.04 baten) bedraagt de storting in de reserve Natuurbeleid € 4.723.115,--.

Doelstelling

7.2.05 Het versterken en behouden van Natuur en Landschap

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	515.000	0	0	0

Tijdelijk beheer grondbezit
De provincie heeft grondbezit in afwachting van inrichtingsmaatregelen en in het kader van het instrument ruilgronden. Tijdens het provinciaal beheer kunnen gronden worden verpacht en zijn er ook beheerlasten. We gaan uit van een budgettair neutrale exploitatie en ramen de inkomsten en uitgaven op € 665.000,--. Dat is 515.000,-- meer dan in de primaire begroting was geraamd (zie ook baten 7.2.05).

Doelstelling

7.2.06 Realisatie kwaliteitsverbetering Natura2000/Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	1.873.802	0	0	0

Aanpak stikstof (PAS)
In 2017 zullen maatregelen in het kader van de PAS worden uitgevoerd in onder andere de projecten Bargerveen-Noord, Weiteveen-Kooi en Oude Diep Mantingerzand (verkenning). De totale kosten zijn begroot op € 9.303.252,--, ofwel 1.873.802,-- meer dan momenteel is begroot. Na verrekening met de nog niet geraamde bijdragen van derden ad € 1.772.332,-- (zie ook 7.2.06) zal dit jaar € 101.470,-- worden onttrokken aan de Reserve natuurbeleid.

Doelstelling

7.2.07 Realisatie obstakelvrij maken grond tbv Natuurnetwerk Nederland

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	3.789.700	0	0	0

Grondverwerving
Een aantal gebiedsprocessen komt goed op gang. In de prestatieovereenkomst tussen de provincie en Prolander is voor grond/bedrijfsaankopen een last gebudgetteerd van € 7.289.700,--. De herziene raming is € 1.789.700,-- hoger dan primair geraamd.

Functiewijziging
We hebben een grove schatting gemaakt uit de spaarlijst van Prolander en provincie van potentieel geïnteresseerden voor functieverandering van landbouw naar natuur. Dit zijn gegadigden die zich in het verleden hebben gemeld, maar die nog moeten worden benaderd of ze nog steeds willen aanvragen. Het gaat om ongeveer 40 ha en een totaal bedrag van € 2 mln (€ 50.000,-- per ha). We zijn van plan op korte termijn een openstelling te doen voor de SKNL. Het openstellingsbudget zal dan naar schatting € 2 mln zijn. Beide regelingen samen resulteren in een budget van € 9.289.700,--.

De bijraming van in totaal € 3.789.700,-- wordt na saldering met de hogere verkoopopbrengsten van € 3.755.000,-- (zie baten 7.2.07) voor € 34.700,-- onttrokken aan de reserve Natuurbeleid.

Doelstelling

7.2.08 Uitvoering Programma Natuurlijk Platteland

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	800.000	800.000	800.000	800.000

Uitvoeringskosten POP3 subsidies
De huidige budgetten voor uitvoeringskosten PNP voorzien niet in financiering van de uitvoering door RVO en SNN van het Plattelandsontwikkelings-programma POP3 om de door Gedeputeerde Staten gewenste thema's met de beschikbare Europese middelen te kunnen financieren. Van de € 800.000,-- komt € 400.000,-- uit de Reserve natuurbeleid en € 400.000,-- inkomst EU- cofinanciering.

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Subsidie	34.548	97.229	97.142	187.723

Aanpassing Bijdrage Prolander
Met deze mutatie wordt onze begroting ten laste van de vrije bestedingsruimte, afgestemd op de indexering uit de meerjarenbegroting van Prolander 2017 waarover de statencommissie FCBE in juni 2016 haar zienswijze heeft gegeven.

Baten wijziging

7.2 Natuurlijk Platteland; Biodiversiteit versterken met economisch perspectief

Doelstelling

7.2.01 Afwikkelen projecten investeringsbudget Landelijkgebied (ILG)

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Ontv. bijdragen	1.378.139	0	0	0

Bijdragen van derden in de afwikkeling ILG-projecten.
De bijdragen van derden in de af te ronden ILG-projecten worden voor 2017 geraamd op € 1.076.212,--. Dat is € 1.378.139,-- minder dan momenteel geraamd (oa. Geelbroek, EVZ Kwelscherm). Hetzelfde gold overigens voor de lasten (zie 7.2.01 lasten). Het saldo van de aframing van zowel baten als lasten van € 223.362,-- wordt onttrokken aan de ILG-reserve.

Doelstelling

7.2.04 Realisatie Natuurnetwerk Nederland

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Ontv. bijdragen	-923.318	0	0	0

Bijdrage derden in inrichtingsprojecten nieuwe natuur
Derden financieren mee in de inrichtingsprojecten nieuwe natuur. Voor 2017 was nog geen bedrag geraamd. In de prestatieovereenkomst met Prolander is een bijdrage van derden opgenomen van € 923.318,--. Het grootste deel hiervan heeft betrekking op de bijdrage van derden voor het project Klimaatbuffer Anserveld/Ootmaanlanden. Dit bedrag zal samen met de verrekening van de mutatie in de lasten (zie 7.2.04 lasten) worden gestort in de Reserve natuurbeleid. De storting bedraagt dus € 4.723.115,--.

Doelstelling

7.2.05 Het versterken en behouden van Natuur en Landschap

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Ontv. bijdragen	-515.000	0	0	0

Tijdelijk beheer grondbezit
De provincie heeft grondbezit in afwachting van inrichtingsmaatregelen voorafgaande aan de verkoop aan terreinbeherende organisaties of particulieren, alsmede in het kader van het instrument ruilgronden. Tijdens het provinciaal beheer kunnen gronden worden verpacht en zijn er ook lasten in het kader van dat grondbezit. We gaan uit van een budgettair neutrale exploitatie en ramen de inkomsten en uitgaven op € 665.000,--. Dat is € 515.000,-- meer dan in de primaire begroting was geraamd (zie ook lasten 7.2.05).

Doelstelling

7.2.06 Realisatie kwaliteitsverbetering Natura2000/Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Ontv. bijdragen	-1.772.332	0	0	0

Bijdragen derden in PAS-maatregelen.
Voor 2017 ramen we € 1.772.332,-- aan bijdragen van derden voor de lopende PAS-projecten. De bijdragen van derden zijn niet in de primaire begroting geraamd. De raming vindt nu plaats op basis van de prestatieafspraken met prolander (PPO 2017). Samen met de mutatie op de lasten (zie ook 7.2.06 lasten) vindt verrekening met de Reserve natuurbeleid plaats.

Doelstelling

7.2.07 Realisatie obstakelvrij maken grond tbv Natuurnetwerk Nederland

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Ontv. bijdragen	-3.755.000	0	0	0

Grondverkopen
Een aantal gebiedsprocessen komt goed op gang. In de prestatieovereenkomst tussen de provincie en Prolander is voor boekwinst grondverkopen een geprogrammeerde bate gebudgetteerd van
€ 5.155.000,--. De gronden die we op basis van het natuurpact over hebben gekregen van Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) hebben een boekwaarde van € 0,--, waardoor er bij verkoop een geprogrammeerde grote boekwinst ontstaat. Die winst is bedoeld voor de financiering van de met het rijk afgesproken omvang voor de nieuwe natuur in Drenthe tot 2028. De bijraming van € 3.755.000,-- wordt gesaldeerd met het verschil bij de grondaankopen (zie 7.2.07 lasten) voor € 34.700,-- onttrokken aan de Reserve natuurbeleid.

Doelstelling

7.2.08 Uitvoering Programma Natuurlijk Platteland

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat.	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Ontv. bijdragen				

Uitvoeringskosten POP3 subsidies
Van de € 800.000,-- aan uitvoeringskosten SNN en RVO m.b.t. POP3 subsidies komt € 400.000,-- uit de reserve Natuurbeleid en € 400.000,-- betreft een inkomst EU-cofinanciering (zie ook 7.2.08 lasten).

	2017	2018	2019	2020
Lasten na wijziging	62.183.288	62.554.395	58.931.176	55.356.827
Baten na wijziging	-15.163.848	-4.641.405	-2.187.054	-2.187.054
Saldo na wijziging	47.019.440	57.912.990	56.744.122	53.169.773

8: Middelen

	2017	2018	2019	2020
Lasten voor wijziging	81.003.615	65.989.735	73.637.943	77.999.676
Baten voor wijziging	-256.959.581	-226.792.531	-228.760.607	-218.193.113
Saldo voor wijziging	-175.955.966	-160.802.796	-155.122.664	-140.193.437

Lasten wijziging

8.1 Een duurzaam sluitende provinciale begroting

Doelstelling

8.1.06 Vrije bestedingsruimte

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Onvoorzien / stelpost	-672.283	-344.100	-350.342	-382.348

	2017	2018	2019	2020
Vrije bestedingsruimte				
Doelstelling: 1.2.01 Accountantskosten	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Doelstelling: 1.2.01 Publiekscampagne/Selectie CvdK	-40.000	0	0	0
Doelstelling: 1.2.01 Statenexcursie	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Doelstelling: 1.3.02 100 jaar vrouwenkiesrecht	-40.000	-40.000	-40.000	0
Doelstelling: 1.3.02 Drentse Ambassade Prinsjesfestival	-75.000	0	0	0
Doelstelling: 1.4.01 Communicatiestrategie	-57.100	-25.000	-25.000	0
Doelstelling: 6.1.03 Premie Drents Monumentenfonds	-250.000	0	0	0
Doelstelling: 6.2.01 Digitalisering ca. Nuis.	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Doelstelling: 6.2.01 indexering RHC	-5.635	-11.871	-18.200	-24.625
Doelstelling: 7.1.01 Bijdrage Veenkolonien	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
Doelstelling: 7.2.08 Indexering bijdrage Prolander	-34.548	-97.229	-97.142	-187.723
Doelstelling: 8.2.10 Beheer BGT	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Totaal	**-672.283**	**-344.100**	**-350.342**	**-382.348**

8.2 Een opgave gestuurde, kwalitatief hoogstaande en dienstbare organisatie

Doelstelling

8.2.10 Informatiemanagement: een goede inrichting van de informatiehuishouding van digitale gegevens, applicaties en services en technische infrastructuur waarmee gegevens kunnen worden opgeslagen

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Inkoop	90.000	90.000	90.000	90.000

Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)
De Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) leidt tot een gedetailleerde digitale kaart van Nederland. In de BGT worden objecten zoals gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en groen op eenduidige manier vastgelegd. Net zoals de andere basisregistraties, is de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) wettelijk geregeld. Op 1 januari 2016 is de wet in werking getreden voor bronhouders waaronder de provincies. Inmiddels is door ervaringen in de praktijk, zowel bij het Samenwerkingsverband BGT als bij marktpartijen, duidelijk geworden dat het budget van € 35.000,-- niet voldoende is om de kwaliteit en actualiteit van de BGT-kaart voor het deel van de provincie Drenthe goed te organiseren. Voor een goede uitvoering van de wettelijke taak Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) is € 55.000,-- meer nodig. Dit bedrag wordt dan gedekt uit de vrije bestedingsruimte. De werkzaamheden zijn momenteel belegd bij specialisten van Wegen en Vaarwegen. De taken zullen echter onder centrale ICT-regie komen, omdat het concernkaarten zijn. Het budget wordt daarom verplaatst van beleidsopgave 3.5.07 beheren en onderhouden van stroomwegen naar beleidsopgave 8.2.10 Informatiemanagement.

8.3 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Doelstelling

8.3.01 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Bijdr. aan reserves	12.438.201	0	200.000	0

Baten wijziging

8.1 Een duurzaam sluitende provinciale begroting

Doelstelling

8.1.01 Deelnemingen

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Dividend	-359.491	-359.491	-365.195	0

Pro rata lening Tranche D Enexis
De achtergestelde lening Enexis (voorheen Edon) ad € 4.247.836,-- (tegen 9% rente) is afgelost. Daarvoor in de plaats zijn aandelen en een lening ad € 316.861,--, tegen 7,2% (zie statenstuk 2015-713) verstrekt. De misgelopen rente wordt vergoed in de vorm van dividend en een compensatiebijdrage (zie ook 8.1.04). Voor 2017 en 2018 moet het dividend met € 359.491,-- worden verhoogd; voor 2019 geldt een opwaartse bijstelling van € 365.195,--.

Doelstelling

8.1.04 Rente

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Ontv. bijdragen	-250.000	0	0	0

Extra leningsfaciliteit Drents Monumentenfonds.
Onlangs is besloten om een extra storting van € 2,5 miljoen te doen in het Drents Monumentenfonds van waaruit laagrentende leningen worden verstrekt voor het behoud en herbestemming van karakteristiek bezit. Het Drents Monumentenfonds is een zgn. revolverend fonds waaruit hypothecaire leningen worden verstrekt. De krediettoets wordt uitgevoerd door het Nationaal Restauratiefonds. De provincie Drenthe maakt sinds 2009 gebruik van deze faciliteit. Onze ervaring is dat het risico dat de verstrekte leningen niet worden afgelost klein is. Overeenkomstig de kaderregeling revolverend financieren dient in dat geval 10% "premie" te worden gestort in de Reserve revolverend financieren. Deze premie is verantwoord op het budget herbestemming karakteristiek bezit. Omdat de subsidieregeling zelf ook een succes is, willen we het budget eenmalig verhogen met eenzelfde omvang als de inmiddels betaalde "premie" ad € 250.000,-- voor revolverend financieren (zie ook 6.1.03).

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Opbr. rente	359.491	359.491	365.195	0

Pro rata lening Tranche D Enexis
De achtergestelde lening Enexis (voorheen Edon) ad € 4.247.836,-- (tegen 9% rente) is afgelost. Daarvoor in de plaats zijn aandelen en een lening ad € 316.861,--, tegen 7,2% (zie statenstuk 2015-713) verstrekt. De lening is aangegaan onder dezelfde voorwaarden als de Bruglening Enexis tranche D. Dit betekent dat de rente van de oorspronkelijke lening voor 2017 en 2018 met € 359.491,-- naar beneden moet worden bijgesteld; voor 2019 geldt een neerwaartse bijstelling van € 365.195,-- (zie ook 8.1.01 baten)

Doelstelling

8.1.05 Uitkering Provinciefonds

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Ontv. subsidies	-900.000	-1.100.000	0	0

Vierkant voor Werk
Voor de komende 2 jaren wordt een decentralisatie-uitkering ontvangen van € 900.000,-- respecvtievenlijk € 1.100.000,--. Dit bedrag wordt aangewend voor het budget vierkant voor werk (zie doelstelling 2.2.04).

8.3 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Doelstelling

8.3.01 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	2017	2018	2019	2020
Eco.cat. Bijdr. aan reserves	-20.369.300	-14.881.075	-5.708.000	-2.558.000

Specificatie Reserve mutaties 8.3 Lasten (storting) en Baten (onttrekking)

Storting	2017	2018	2019	2020
Bijdrage aan de reserve voor algemene doeleinden				
Doelstelling: 2.4.01 Breedband	227.995	0	0	0
Doelstelling: 6.1.01 Koloniën Weldadigheid	295.825	0	0	0
Bijdrage aan saldireserve				
Doelstelling: 2.4.01 Breedband	0	0	200.000	0
Bijdrage aan Reserve opvang revolverend financieren				
Doelstelling: 5.2.01 versnelling aanpak asbestdaken	2.750.000	0	0	0
Doelstelling: 6.1.03 Drents Monumentenfonds	250.000	0	0	0
Bijdrage aan reserve natuurbeleid				
Doelstelling: 7.1.01 Kavelruil	166.607	0	0	0
Doelstelling: 7.2.04 Inrichting NNN	4.723.115	0	0	0
Bijdrage aan Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer				
Doelstelling: 3.3.02 Openbaar vervoer	1.024.659	0	0	0
Bijdrage aan reserve achterstallig onderhoud & verbeteringswerken N34				
Doelstelling: 3.1.02. budget van 2017 naar 2018	3.000.000	0	0	0
Totaal Storting	**12.438.201**	**0**	**200.000**	**0**

Onttrekking	2017	2018	2019	2020
Bijdrage van reserve versterking economisch structuur				
Doelstelling: 2.2.03 Vierkant voor werk	0	-500.000	0	0
Doelstelling: 2.3.02 Projectenbureau	-200.000	-200.000	0	0
Bijdrage van de saldireserve				
Doelstelling: 1.5.02 IPO-jaarcongres	-98.538	0	0	0
Doelstelling: 2.2.04 Vierkant voor Werk	-510.000	0	0	0
Doelstelling: 2.3.01 3D-printers	-113.270	0	0	0
Doelstelling: 2.4.01 Breedband	-200.000	0	0	0
Doelstelling: 2.6.01 KI optimaal fietsnetwerk	-122.461	0	0	0
Doelstelling: 3.4.01 Geluidhinder (Swung)	-100.000	0	0	0
Doelstelling: 5.1.01 Energieagenda	-1.030.630	0	0	0
Doelstelling: 5.1.02 Windenergie	-89.131	0	0	0
Doelstelling: 5.1.03 Energiezuinig wonen	-104.121	0	0	0
Bijdrage van reserve beheer vaarweg Meppel - De Punt				
Doelstelling: 3.6.02 Groot onderhoud Meppel-De Punt	-101.600	0	0	0
Bijdrage van reserve achterstallig onderhoud & verbeteringswerken N34				
Doelstelling: 3.1.02. N34	0	-5.273.075	0	0
Bijdrage van reserve provinciaal aandeel ILG				
Doelstelling: 7.2.01 ILG Verplichtingen	-223.362	0	0	0
Bijdrage van reserve natuurbeleid				
Doelstelling: 7.2.06 PAS maatregelen	-101.470	0	0	0
Doelstelling: 7.2.07 Grond mutaties	-34.700	0	0	0
Doelstelling: 7.2.08 Uitvoering POP3	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Bijdrage van Reserve investeringsagenda				
Doelstelling: 2.2.03 Vierkant voor werk/bedrijvenregeling	-5.000.000	-1.000.000	-1.000.000	0
Doelstelling: 4.1.04 Binnenstadsfonds	-6.000.000	-5.000.000	-2.000.000	0
Doelstelling: 5.2.01 Versnelling aanpak asbestdaken	-3.000.000	-350.000	-150.000	0
Bijdrage van Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer				
Doelstelling: 3.1.01 Brede doeluitkering	-2.940.017	-2.158.000	-2.158.000	-2.158.000
Totaal Onttrekking	**-20.369.300**	**-14.881.075**	**-5.708.000**	**-2.558.000**

	2017	2018	2019	2020
Lasten na wijziging	92.859.533	65.735.635	73.577.601	77.707.328
Baten na wijziging	-278.478.881	-242.773.606	-234.468.607	-220.751.113
Saldo na wijziging	-185.619.348	-177.037.971	-160.891.006	-143.043.785

1e voortgangsrapportage Treasury 2017.

Wat wordt er besproken?
In deze verantwoording wordt het treasurybeleid (financieringsbeleid) op voornamelijk de overtollige liquide middelen beschreven. Er wordt een korte terugblik gegeven, maar ook worden de verwachtingen en inschattingen van toekomstige ontwikkelingen geschetst. Tot slot komt het risicobeheer van de financieringsportefeuille aan bod.

Wat is treasury
Ttreasury omvat alle werkzaamheden gericht op zowel het formuleren van beleid als het daadwerkelijk aantrekken van eventueel noodzakelijke financiering en het uitzetten van:

- Middelen in het kader van de uitoefening van de publieke taak onder het kader revolverend financieren (voornamelijk kredietsubisidies) en
- Tijdelijk overtollige middelen die niet direct nodig zijn voor het uitoefenen van de publieke taak.

Tevens is het belangrijk dat de risico's die verbonden zijn aan deze activiteiten continu beheerst worden. De overtollige liquide middelen die niet voor de uitoefening van de publieke taak ingezet worden, moeten worden aangehouden bij het ministerie van Financiën. Dit kan in de vorm van een rekening courant of het plaatsen van (meerjarige) deposito's. Ook kan er onder voorwaarden leningen verstrekt worden aan mede-overheden (waarmee geen toezichtsrelatie bestaat), het zogenaamde onderling uitlenen. Uitzonderingen op verplicht schatkistbankieren zijn wettelijk bepaald (bijvoorbeeld het Nazorgfonds).
Tot de treasury activiteiten behoort ook het beheren en uitvoeren van de overeenkomsten inzake uitgezette middelen met financiële ondernemingen die voor 4 juni 2012 zijn aangegaan. Deze overeenkomsten worden gerespecteerd en mogen aflopen onder de voorwaarden zoals die voor eerder genoemde datum van kracht waren.

Wat willen wij bereiken?
De provincie Drenthe heeft een behoudend beleggingsbeleid. Dit heeft tot gevolg dat niet het hoogste rendement wordt behaald. Het risicoprofiel kan getypeerd worden als risicomijdend en defensief. Met inachtneming van eerder genoemde is ons beleid gericht op minimalisatie van de kosten en optimalisatie van de opbrengsten.

Wat zijn onze belangrijkste kaders?
De belangrijkste kaders voor de uitoefening van de Treasuryfunctie zijn de Provinciewet, Wet financiering decentrale overheden (wet FIDO), Regeling schatkistbankieren decentrale overheden, Besluit begroting en verantwoording (BBV), Financiële verordening provincie Drenthe, Kader revolverend financieren, overige ministeriële regelingen en afspraken met de treasurycommissie. Deze regels dienen te waarborgen dat aan de eisen van doelmatigheid en controle worden voldaan. In de provinciewet is vastgelegd dat er in de planning en controlcyclus verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde provinciale beleid. Er is voorgeschreven dat in de Financieringsparagraaf het treasurybeleid aan de orde komt. Een belangrijk onderdeel hierbij is risicobeheer. Onder risicobeheer wordt verstaan inzicht krijgen in de omvang van het risico, de gevolgen van dat risico afwegen en indien nodig beheersmaatregelen treffen.

Wat gaan wij daarvoor doen?
In het vervolg van deze paragraaf schetsen we op basis van onderstaande balansposten de huidige stand van zaken en de ontwikkelingen op het gebied van de treasury.

- Activa: Lening aan openbare lichamen;
- Activa: Overige verstrekte langlopende leningen;

Daarna wordt een overzicht gegeven van de niet uit de balans blijkende verplichtingen in de vorm van de gewaarborgde geldleningen en de garantstellingen. Tot slot wordt er ingegaan op de meer specifieke treasuryactiviteiten en ontwikkelingen

Activa: Lening aan openbare lichamen

Onze portefeuille inzake het schatkistbankieren is ongewijzigd gebleven.

Naam (* € 1.000,--)	Einddatum	Rente %	Stand Lening 15-03-2017
Gemeente Smallingerland	02-09-19	0,75	5.000
Gemeente Maassluis	01-12-19	0,51	7.000
Gemeente Oosterhout	06-02-20	0,38	5.000
Gemeente Ettenleur	26-06-20	0,41	10.000
Gemeente Velsen	16-09-24	1,58	10.000
Gemeente Amsterdam	11-12-24	1,20	10.000
Totaal Leningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)			47.000

Activa: Overige verstrekte langlopende leningen

Contracten en beleggingen aangegaan voor 4 juni 2012 mogen buiten de schatkist worden aangehouden. Deze portefeuille is door het vervallen van twee Rabobank deposito's afgenomen met € 12,3 miljoen en heeft nu een totaalwaarde van € 27 miljoen.

Naam (* € 1.000,--)	Einddatum	Rente %	Stand Lening 15-03-2017
Rabobank 3,5% 99,27%	17-10-18	3,50	7.000
Rabobank coupon 4,125% 99,43	12-01-21	4,12	10.000
NWB coupon 3,5% 95,59	14-01-21	3,50	10.000
Totaal Overige uitzettingen met een looptijd ≥ 1 jaar			27.000

Provinciale Staten kan voor de uitoefening van de publiek taak leningen of garanties verstrekken aan een onderneming om een provinciaal doel te halen. Hierna wordt een overzicht gegeven van de langlopende, niet verhandelbare vorderingen die een looptijd hebben van meer dan een jaar.

Naam (* € 1.000,--)	Einddatum	Rente%	Stand Lening 15-03-2017
Medewerkers provincie Drenthe			11.190
Totaal Hypotheken			11.190
St. Energy Challenges	15-12-20	2,000	373
Breedband De kop van Roderwolde	16-07-34	1,092	2.100
Breedband Eco-Oostermoer	18-02-36	1,560	200
Coöperatie Het Drents Collectief UA	06-11-22	0,000	638
Bio Energy Hartlief_lammerts BV	31-12-22	0,600	171
Landbouwbedrijf De Jong	03-12-25	0,960	89
Maatschappij van Weldadigheid	11-01-36	2,000	903
Breedband De Wolden	22-12-37	0,798	1.585

Breedband Coöperatie Glasvezel Noord (wit)	31-12-37	0,810	484
Breedband Glasvezel Noord (grijs)	31-12-37	3,990	66
Breedband Sterk Midden Drenthe (wit)	31-12-37	0,700	692
Breedband Sterk Midden Drenthe (grijs)	31-12-37	3,970	254
Noordelijk Lokaal Duurzaam Energie (NLD)	15-12-18	6,500	150
Totaal Verstrekte leningen (kredietsubsidies)			7.705
RTV Drenthe	31-12-27	4,000	2.371
Via Nationaal Restauratiefonds			1.666
Gemeente Emmen (DPE Next)	01-01-37	3,000	5.700
Zonneleningen SVN			7.692
Prolander	31-12-19	0,000	1.400
Pro rata aandeelhoudersvergadering Tranche D Enexis	30-09-20	7.200	317
Totaal Verstrekte overige geldleningen			19.146
Bruglening Enexis tranche D	30-09-20	7,200	7.984
Totaal Leningen aan (Deelnemingen)			7.984
Totaal Overige verstrekte langlopende leningen			

In de afgelopen periode hebben zich een aantal wijzigingen voorgedaan:

Coöperatie het Drents Collectief
GS heeft ingestemd met het uitbreiden van de voorfinanciering aan het Drents Collectief van € 338.000,-- naar € 638.000,--. De looptijd en de gestelde zekerheden zijn ongewijzigd gebleven.

Breedband leningen
In het Statenstuk 2016-379 Investeringsagenda, onderdeel Breedband is totaal € 9 miljoen toegezegd voor Breedband. Het doel is om in het voorjaar van 2019 (einde huidige collegeperiode) in geheel Drenthe breedband beschikbaar te hebben dat minimaal voldoet aan de Europese norm voor Next Generation Access, zodat optimaal gebruik kan worden gemaakt van de innovaties die via breedband beschikbaar zijn en komen. De verstrekking van leningen aan de diverse Breedband coöperaties is hierdoor in volle gang.

Pro rata aandeelhoudersvergadering Tranche D Enexis
De achtergestelde lening Enexis (voorheen Edon) ad € 4,2 miljoen (tegen 9% rente) is afgelost in aandelen en een leningendeel ad € 316.861,-- tegen 7,2% (zie statenstuk 2015-713). Dit heeft tot gevolg dat de raming van de rentebaten naar beneden moet worden bijgesteld. Overigens is de nieuwe lening verstrekt onder dezelfde voorwaarden als de Bruglening Enexis tranche D.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen: Gewaarborgde geldleningen

De gewaarborgde geldleningen betreffen leningen verstrekt ten behoeve van instellingen in de gezondheidszorg. Het gaat veelal om borgstellingen ontstaan in de jaren zeventig en tachtig.

Bedragen x € 1.000,-	Gewaarborgd tot	Oorspronke-lijk bedrag (x 1.000)	Waarvan door de provincie gewaarborgd per 01-01-2017
Door wie is de lening aangegaan			
St. Provinciale Bibliotheek te Assen	15-11-19	454	136
St. Provinciale Bibliotheek te Assen	15-04-20	839	309
Lentes Groningen (St.GGZ Groningen)	01-11-21	4.112	992
Hendrik van Boeijenoord (St.GGZ Drenthe)	03-12-24	3.950	1.411
St Interzorg Noord Nederland	20-06-18	998	182
		10.353	3.030

Overige garantstellingen
In de afgelopen maanden zijn de garantstellingen niet gewijzigd.

Overige Garantstellingen		Garantstelling x € 1.000,- 15-03-2017
Sectorplan Vrijetijdseconomie	tot 31-10- 2017	640
Sectorplan Grenzelooswerken	2017	1.045
St. Nationaal Energiebespaarfonds (NEF) garantie “Expeditie naar energieneutraal wonen in Drenthe”		Max. 100
Totaal		**1.785**

Treasury activiteiten en ontwikkelingen

In onderstaande tabel is de treasuryportefeuille per 15 maart 2017 opgenomen en de prognose van de portefeuille per 31 december 2017.

Bedragen x € 1.000		Stand 15 maart 2017	Prognose 31-dec-2017
Kortlopende uitzettingen	Rijk Schatkistpapier	198.075	129.363
Langlopende uitzettingen	Obligaties/Deposito's aangegaan voor 4 juni 2012	26.501	26.501
Langlopende uitzettingen	Decentrale overheden (onderling schatkistbankieren)	47.000	47.000
Totaal		**271.576**	**202.864**

De langjarige uitzettingen vallen vrij in de periode tot en met 2024. In bijgaande grafiek is dit in beeld

gebracht.

Rente ontwikkeling

De Euribor, het rentetarief waartegen een groot aantal Europese banken elkaar leningen in euro's verstrekken, is een belangrijke graadmeter voor de korte rente. Dit tarief is vanaf mei 2015 negatief. Het tarief voor 10 jaars leningen geeft een goed beeld van de ontwikkeling van de rente voor langere looptijden. Het rente verloop van het 3 maands schatkistpapier, de 3 maands Euribor en de 10-jaars schuldbewijzen van de Nederlandse staat (lange termijn) geven het volgende beeld:

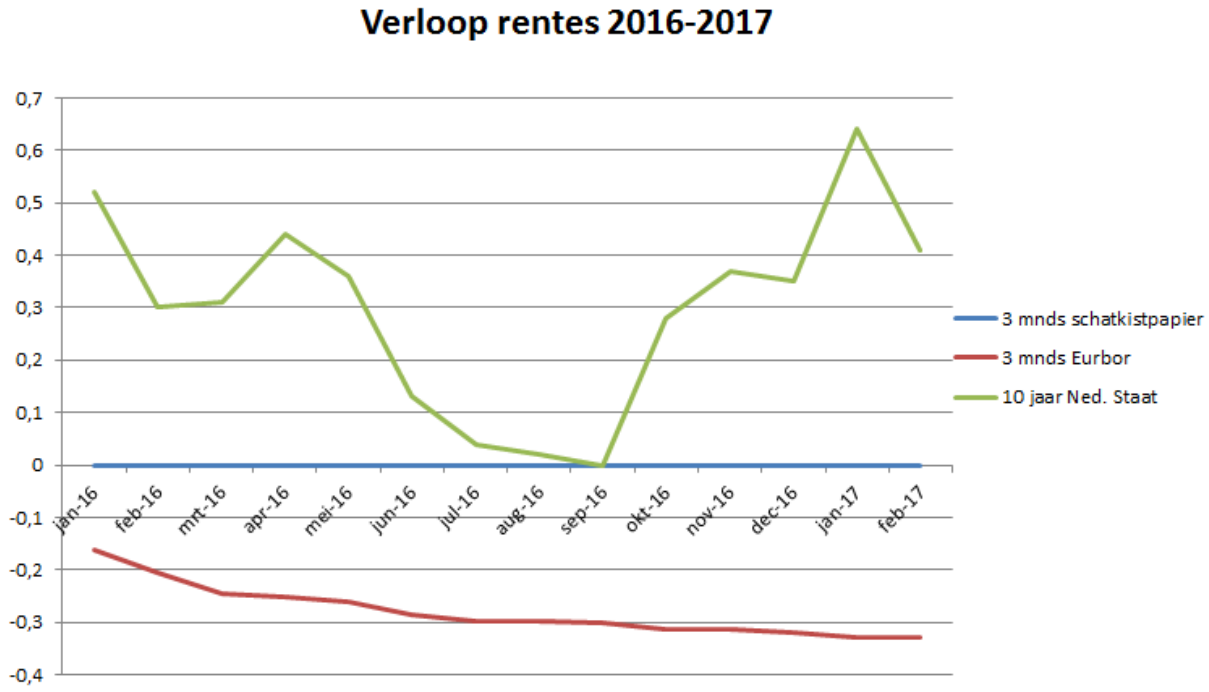

In de wet Financiering decentrale overheden is bepaald dat de rente op de rekening courant of de rente op een deposito bij de staat niet lager dan nul kan zijn. De raming van de rentebaten in onze begroting is gebaseerd op de rente opbrengst van de reeds verstrekte leningen.

Risico's

Het wettelijk kader bepaalt dat in de voorgeschreven Financieringsparagraaf aandacht geschonken dient te worden aan Kasgeldlimiet, Rente risiconorm, Valutarisico's, Kredietrisico's, Liquiditeitsrisico's en Koersrisico's. In de volgende tabel zijn deze risico's beschreven, de risico inschatting weergegeven en de bij bijbehorende beheersmaatregelen opgenomen.

Risico	Omschrijving risico	Risico inschatting	Beheersmaatregel
Kasgeldlimiet kortlopende schulden	De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag dat de provincie maximaal als gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal mag hebben. Voor provincies is dat 7% van het begrotingstotaal.	Nihil.	We zullen in 2017 voldoen aan deze limiet, omdat we geen kasgeldleningen hebben en zullen aantrekken.
Renterisiconorm - langlopende schulden	Het renterisico op langlopende schulden mag de wettelijke renterisiconorm niet overschrijden. De grondslag is 20% van het begrotingstotaal.	Nihil	Er zijn geen langlopende leningen afgesloten.
Valuta risico's	Ontstaan door schommelingen in wisselkoersen	Nihil	Er heeft geen belegging plaatsgevonden.
Kredietrisico's	Risico op terugbetaling van beleggingen en/of rentebetalingen, door alleen te beleggen in vastrentende waarden van financiële ondernemingen en landen met minimaal AAA-rating.	In de afgelopen jaren zijn de ratings van de Rabo en BNP Paribas gedaald waardoor ze thans niet meer aan de minimale rating voldoen. Overigens waren op het moment van aankoop de ratings wel voldoende. In het licht van de actuele markt en het huidige goede rendement is besloten om niet tot verkoop. Tevens zijn er geen directe signalen dat er verhoogde risico's zijn.	De kredietwaardigheid van de financiële ondernemingen wordt nauwgezet gevolgd en indien nodig zal er gehandeld worden. Alle vrijgevallen middelen zijn bij de staat geplaatst.
Liquiditeitsrisico's	Het kunnen betalen van facturen en overige financiële	Minimaal	De liquiditeitsplanning is geactualiseerd en geeft geen reden tot illquiditeit

	verplichtingen		
Koersrisico's	Het risico dat de koers van een vastrentende waarde zoals een obligatie zich negatief ontwikkelt.	Minimaal	De vrijgevallen deposito’s zijn tot einde looptijd aangehouden. Hetgeen betekent dat er geen sprake is van koerswinst/verlies. Onze portefeuille kent overigens een “buy en old”strategie.